

Εισαγωγικό κείμενο για Πρόγραμμα Ανοιχτής Πόλης

Η Αθήνα είναι μια πόλη σύνθετη και δυναμική, με ιστορία και μνήμη, μια πόλη σε διαρκή κίνηση στο σήμερα, αλλά και μια πόλη που αντιμετωπίζει σημαντικές προκλήσεις για το μέλλον της.

Η Αθήνα είναι οι άνθρωποί της, οι "πολλοί και πολλές" που ζουν και εργάζονται στο κέντρο και τις γειτονιές της, που την χαίρονται ή/και αντιμετωπίζουν τα προβλήματά της. Παλιές και νέοι κάτοικοι, μόνιμοι και περαστικοί: η Αθήνα ήταν πάντα μια **ανοιχτή πόλη**. Άνθρωποι που χαίρονται τους ζωντανούς δημόσιους χώρους και τους ιστορικούς τόπους της, την ζωντάνια του κέντρου και την κοινωνικότητα στις γειτονιές. Άνθρωποι που αντιμετωπίζουν ταυτόχρονα παλιά και νέα προβλήματα: τους περιορισμένους ελεύθερους χώρους, τη δυσκολία στις μετακινήσεις, το λίγο πράσινο, τις ελλείψεις κοινωνικές υποδομές και υπηρεσίες, την εγκατάλειψη των περιφερειακών γειτονιών. Αλλά και την ανεξέλεγκτη τουριστικοποίηση, την στεγαστική και ενεργειακή κρίση, τα σύγχρονα ακραία φαινόμενα της κλιματικής αλλαγής.

Η Αθήνα είναι οι "πολλές και οι πολλοί" που συναντιούνται, δημιουργούν, διεκδικούν. Που βλέπουν όμως και ότι δεν έχουν φωνή και λόγο απέναντι σε αλλαγές που γίνονται στην πόλη, που τους επιβάλλονται αποφάσεις που καθόλου δεν βελτιώνουν την καθημερινότητά τους, που βλέπουν να εκτοπίζονται από τις γειτονιές που θέλουν να ζουν.

Απέναντι στα συλλογικά προβλήματα και τις πολλές προκλήσεις, στην Αθήνα πρέπει να δράσουμε συλλογικά, με συγκεκριμένους στόχους και προτεραιότητες. Δίνοντας όμως καταρχήν φωνή στους ανθρώπους αυτής της πόλης. Αυτή είναι η αφετηρία του προγράμματος της Ανοιχτής Πόλης, αλλά είναι ταυτόχρονα και ένας από τους βασικούς στόχους, μια απαραίτητη τομή σε απόλυτη αντίθεση με την τωρινή συγκεντρωτική και αδιαφανή διοίκηση του Δήμου:

Είναι αφετηρία γιατί το παρόν Πρόγραμμα είναι αποτέλεσμα της καθημερινής τριβής και του διαλόγου που έχει η Ανοιχτή Πόλη, όλα αυτά τα χρόνια, με ανθρώπους στις γειτονιές, με φορείς και συλλογικότητες.

Και είναι ο πρώτος από τους **5 βασικούς άξονες του Προγράμματος**, γιατί το να δώσεις φωνή στους/στις δημότες, το να δημιουργήσεις μια πιο ανοιχτή, δημοκρατική διοίκηση του δήμου, δεν είναι μια αόριστη ευχή. Είναι ένας στόχος που προϋποθέτει συγκεκριμένες κινήσεις: μεταξύ άλλων, ουσιαστικές

διαδικασίες συμμετοχής και διαβούλευσης, υιοθέτηση εργαλείων όπως ο συμμετοχικός προϋπολογισμός και σχεδιασμός και βέβαια ενίσχυση του ρόλου των κοινοτικών συμβουλίων.

Το πρώτο ζητούμενο είναι επομένως μια Αθήνα με δημοκρατική και αποτελεσματική διαχείριση, με ενεργή συμμετοχή των κατοίκων της. Αυτός είναι ο μόνος δρόμος για να ενεργοποιηθούν οι δυνάμεις αυτής της πόλης, οι άνθρωποι και οι συλλογικότητές της.

Οι βασικοί άξονες στους οποίους δομείται το Πρόγραμμα της Ανοιχτής Πόλης στοχεύουν στα προβλήματα και τις προκλήσεις που αντιμετωπίζει η Αθήνα σήμερα. Αποτελούν ευρύτερους τομείς πολιτικής, με άμεση επίδραση όμως στην καθημερινότητα των ανθρώπων της πόλης. Σε πολλά επίπεδα, ιδιαίτερα στα θέματα δημόσιων, κοινωνικών υποδομών και πολιτικών, η Αθήνα αντιμετωπίζει φαινόμενα κατάρρευσης. Την ώρα που το κέντρο γνωρίζει μια ανεξέλεγκτη έκρηξη του τουρισμού, η οποία απειλεί την πολυλειτουργικότητα και την παρουσία των μόνιμων κατοίκων, πολλές γειτονιές αντιμετωπίζουν την μόνιμη εγκατάλειψη και υποβάθμιση.

Με την Αθήνα να είναι στις τελευταίες θέσεις μεταξύ των ευρωπαϊκών πόλεων όσον αφορά το πράσινο και τους ελεύθερους χώρους, η κατάσταση όχι μόνο δεν βελτιώνεται, αλλά επιδεινώνεται δραματικά τα τελευταία χρόνια, καθώς οι κλιματικές συνθήκες γίνονται επίσης πιο δυσχερείς. Παρά τα μεγάλα λόγια, καμιά ουσιαστική στρατηγική δεν υπήρξε, ούτε για την αύξηση του πρασίνου με δημιουργία νέων χώρων και γενναίες φυτεύσεις, ούτε για την βιώσιμη κινητικότητα. Ακόμα χειρότερα, καμιά κίνηση για την ενίσχυση των υποστελεχωμένων και πλήρως αποδυναμωμένων υπηρεσιών Πρασίνου δεν έγινε, ναρκοθετώντας και τις όποιες προοπτικές για το μέλλον.

Οι άξονες του Προγράμματος της Ανοιχτής Πόλης αναδεικνύουν ένα όραμα πολιτικό για την πόλη που είναι κρίσιμο και επείγον σήμερα. Αναδεικνύουν την ανάγκη για αλλαγή παραδείγματος, μετά από πολλά χρόνια κρίσης και συρρίκνωσης των δημόσιων πολιτικών. Το Πρόγραμμα μας είναι ένας οδικός χάρτης, για να αντιστρέψουμε τις τάσεις αποσύνθεσης του Δήμου, για να ξαναστήσουμε μαζί με τις Αθηναίες και τους Αθηναίους τις παραμελημένες περιοχές της πόλης στα πόδια τους, για να ανασυστήσουμε μαζί με τους εργαζόμενους στο Δήμο τους αναγκαίους θεσμούς και υπηρεσίες δημόσιας πολιτικής.

Περιεχόμενα

Αθήνα...

1. Πόλη δημοκρατικής διακυβέρνησης και συμμετοχής των κατοίκων στις αποφάσεις

-Επτά δημοτικές κοινότητες - επτά «μικρά δημοτικά συμβούλια»

-Ενίσχυση της Δημοκρατίας και ενδυνάμωση των δημοτών

-Συμετοχικός Προϋπολογισμός

-Ψηφιακός μετασχηματισμός και ενίσχυση της δημοκρατικής και αποτελεσματικής διακυβέρνησης

-Ανοιχτή διακυβέρνηση: ο Δήμος αποκτά συντονιστικό ρόλο σε σταθερές και μακροπρόθεσμες συνεργασίες με επιστημονικούς και παραγωγικούς φορείς

Η δημοκρατική διακυβέρνηση, η ενημέρωση, η ουσιαστική διαβούλευση, είναι για την Ανοιχτή Πόλη κορυφαία στον αξιακό μας κώδικα για το πώς πρέπει να διοικείται ο Δήμος. Οι άνθρωποι που ζουν και εργάζονται στην Αθήνα **έχουν δικαίωμα να ενημερώνονται και να συναποφασίζουν** για το πώς διαμορφώνεται η πόλη τους, για το πού και με ποιον τρόπο διατίθενται οι πόροι του Δήμου.

Ταυτόχρονα, **η δημοκρατική διακυβέρνηση είναι προϋπόθεση για μια αποτελεσματική διοίκηση:** για να καταγράψουμε σωστά τα προβλήματα, για να αξιοποιήσουμε το ανθρώπινο δυναμικό της πόλης, για να σχεδιάσουμε ολοκληρωμένες πολιτικές που θα στοχεύουν στις πραγματικές ανάγκες .

Δυστυχώς, η απερχόμενη δημοτική αρχή ταυτίστηκε με την αδιαφάνεια και το συγκεντρωτισμό στη λήψη αποφάσεων, τις εντελώς προσχηματικές διαδικασίες διαβούλευσης, το έλλειμμα συζήτησης στο δημοτικό συμβούλιο και την πλήρη απαξίωση των κοινοτικών συμβουλίων. Σε αυτά προστίθεται η συστηματικά εχθρική στάση της απέναντι σε ενεργούς πολίτες και συλλογικότητες στις γειτονιές, που ζητούν τα αυτονόητα: ελεύθερους χώρους και μια πιο ανθρώπινη πόλη.

Η Αθήνα έχει όμως ένα πολύτιμο δυναμικό:

Πανεπιστημιακά ιδρύματα και επιστημονικούς φορείς καταξιωμένα και με μεγάλη εμπειρία. Παραγωγικούς και κοινωνικούς φορείς με άμεση γνώση των αναγκών. Στις γειτονιές της πόλης υπάρχουν τοπικές ή θεματικές συλλογικότητες με ενεργή ενασχόληση πολλών χρόνων, με σημαντική γνώση των ειδικών θεμάτων της κάθε περιοχής, αλλά και με συγκεκριμένες προτάσεις.

Οι τεράστιες προκλήσεις, η κλιματική κρίση και η οχύρωση της πόλης, μια νέα στρατηγική για το πράσινο, η στήριξη και η ανθεκτικότητα της οικονομικής λειτουργίας, αλλά και η καθημερινότητα στις γειτονιές, απαιτούν την μέγιστη ενεργοποίηση και συντονισμό των δυνάμεων της πόλης.

Είναι επιτακτικό να περάσουμε από το παρωχημένο και αναποτελεσματικό κλειστό δημαρχοκεντρικό μοντέλο της απερχόμενης αρχής, σε μια ανοιχτή και πολυδύναμη διακυβέρνηση του Δήμου.

Η Ανοιχτή Πόλη διεκδικεί σταθερά όλα αυτά τα χρόνια έναν πιο δημοκρατικό Δήμο. Έχει επεξεργαστεί και καταθέτει συγκεκριμένες προτάσεις για μια πιο δημοκρατική, πιο διαφανή και πιο αποτελεσματική

διακυβέρνηση του Δήμου Αθηναίων.

Πέντε είναι οι βασικοί άξονες παρέμβασης:

1. Επτά δημοτικές κοινότητες - επτά «μικρά δημοτικά συμβούλια»

Ενισχύουμε ουσιαστικά τις κοινότητες με

- Τροποποίηση του κοινοτικού κανονισμού και σχεδιασμένη αποκέντρωση αρμοδιοτήτων και πόρων. Αύξηση του προϋπολογισμού προς τις Δημοτικές Κοινότητες και καθιέρωση ισολογισμού-απολογισμού.
- Ουσιαστικές συμμετοχικές διαδικασίες για τη διαμόρφωση από τις Κοινότητες του Τεχνικού Προγράμματος.
- Οργάνωση Δομών Αλληλεγγύης σε κάθε Δημοτική Κοινότητα.
- Πλήρη συμμετοχή εκπροσώπων της Δημοτικής Κοινότητας στις νέες σχολικές επιτροπές.
- Συμμετοχή εκπροσώπων των Κοινοτικών Συμβουλίων σε όργανα διοίκησης και στους φορείς του Δήμου.

2. Ενίσχυση της Δημοκρατίας και ενδυνάμωση των δημοτών

- Καθιερώνουμε καθολικά τα δικαιώματα των δημοτών, όπως το δικαίωμα αίτησης κάθε δημότη της Κοινότητας να ζητά τη συζήτηση ή αναβολή ενός θέματος στο Συμβούλιο, ή το δικαίωμα της επερώτησης στο Κοινοτικό Συμβούλιο.
- Χρήση των ψηφιακών εργαλείων για ενίσχυση της διαφάνειας και συμμετοχής. Δημιουργία ιστοσελίδας της Κοινότητας με διαρκή ενημέρωση. Ανάρτηση του προγράμματος συνεδριάσεων, της ημερήσιας διάταξης και των αποφάσεων του Συμβουλίου.
- Ενεργοποίηση της «Δημοτικής Επιτροπής Διαβούλευσης», όπου συμμετέχουν οι αναγνωρισμένοι τοπικοί κοινωνικοί φορείς της κάθε περιοχής.
- Συγκρότηση των Συνελεύσεων Γειτονιάς, στο πλαίσιο της Κοινότητας, για την αντιμετώπιση των ειδικών θεμάτων κάθε περιοχής.

3. Συμμετοχικός Προϋπολογισμός

Προχωρούμε στα πρώτα ουσιαστικά βήματα για την πιλοτική εφαρμογή του Συμμετοχικού Προϋπολογισμού. Κάτοικοι και συλλογικότητες, μέσω των Κοινοτήτων αποκτούν αποφασιστικό ρόλο για το πού θα κατανεμηθούν οι πόροι του ετήσιου δημοτικού προϋπολογισμού.

- Συζήτηση και έγκριση από το Δημοτικό Συμβούλιο ενός καταστατικού χάρτη, ο οποίος θα περιλαμβάνει τους στόχους και τις αρχές λειτουργίας του θεσμού.
- Δημιουργία τεχνικών εργαλείων και υιοθέτηση μικτής μεθοδολογίας, με χρήση διαδικτυακής πλατφόρμας και δια ζώσης συναντήσεις, στο πλαίσιο των Κοινοτικών Συμβουλίων και των Συνελεύσεων Γειτονιάς.
- Πιλοτική εφαρμογή του Συμμετοχικού Προϋπολογισμού για 7 τοπικά προσδιορισμένες παρεμβάσεις, μία σε κάθε Δημοτική Κοινότητα.

4. Ψηφιακός μετασχηματισμός και ενίσχυση της δημοκρατικής και αποτελεσματικής διακυβέρνησης

Η χρήση των νέων ψηφιακών τεχνολογιών μπορεί να συμβάλει σε σημαντικό βαθμό στην ενίσχυση της δημοκρατικής συμμετοχής των δημοτών αλλά και στην αποτελεσματικότερη διακυβέρνηση στο Δήμο. Προχωρούμε σε σχέδιο για τον βιώσιμο και συμμετοχικό ψηφιακό μετασχηματισμό:

- Εφαρμογή σχεδίου ψηφιακής μετάβασης με τη συγκέντρωση και αξιοποίηση δεδομένων σε πραγματικό χρόνο για σημαντικές δραστηριότητες στην καθημερινότητα της πόλης (ηλεκτροφωτισμός, αποκομιδή

- απορριμμάτων, κυκλοφοριακές ροές κοκ).
- Δημιουργία χαρτογραφικού υποβάθρου, ανοιχτού και προσβάσιμου σε κάθε ενδιαφερόμενο, με επικαιροποιημένα χωρικά δεδομένα (μητρώο ελεύθερων χώρων/πρασίνου, δημοτική ακίνητη περιουσία ενεργή και σχολάζουσα κοκ)
- Δημιουργική αξιοποίηση των ψηφιακών μέσων, είτε κεντρικά από το Δήμο Αθηναίων είτε από τις Κοινότητες, για τη διοργάνωση διαδικασιών διαβούλευσης με φορείς, συλλογικότητες και κατοίκους της πόλης.
- Αναβάθμιση της ιστοσελίδας του Δήμου Αθηναίων ώστε να γίνει πιο φιλική στη χρήση και πιο διαδραστική. Πλήρης ενημέρωση για τις ημερομηνίες διεξαγωγής του δημοτικού και των κοινοτικών συμβουλίων και έγκαιρη επισύναψη των πρακτικών μετά από κάθε συνεδρίαση.

5. Ανοιχτή διακυβέρνηση: ο Δήμος αποκτά συντονιστικό ρόλο σε σταθερές και μακροπρόθεσμες συνεργασίες με επιστημονικούς και παραγωγικούς φορείς

Στην Αθήνα έχουν την έδρα τους μείζονος σημασίας πανεπιστημιακά ιδρύματα και ερευνητικοί φορείς. Είναι ένα πολύτιμο δυναμικό που έχει αξιοποιηθεί ελάχιστα. Η συνεργασία με τα πανεπιστήμια θα έχει θετική συμβολή και για τις δύο πλευρές: μπορεί να υποστηρίξει τις πολιτικές του Δήμου με τα απαραίτητα δεδομένα και τεκμηριωμένα προγράμματα πολιτικής, αλλά και να ενισχύσει τη διασύνδεση των πανεπιστημίων με την πόλη.

Προχωρούμε σε μακρόχρονες προγραμματικές συνεργασίες, με ενεργό συντονιστικό ρόλο του Δήμου και με τη συμμετοχή κοινωνικών και παραγωγικών φορέων. Τα ειδικότερα πεδία για την ερχόμενη θητεία αφορούν:

- τον ολοκληρωμένο πολεοδομικό σχεδιασμό και τον συντονισμό των στρατηγικών για το πράσινο, την βιώσιμη κινητικότητα και τις χρήσεις γης,
- την στήριξη της πολυλειτουργικότητας και της μικρομεσαίας επιχειρηματικότητας,
- την πολιτική κοινωνικών υπηρεσιών και κατοικίας.

2. Πόλη περιβαλλοντικά βιώσιμη και ανθεκτική

-Ολοκληρωμένη στρατηγική για το πράσινο και τους ελεύθερους χώρους

-Ποιοτικοί δημόσιοι χώροι με δημοκρατικό σχεδιασμό και συμμετοχή των κατοίκων

-Βιώσιμη κινητικότητα

-Οχύρωση της πόλης απέναντι στην κλιματική κρίση

-Δίκαιη ενεργειακή μετάβαση και αντιμετώπιση της ενεργειακής φτώχειας

-Διαχείριση απορριμμάτων και ανακύκλωση

Η Αθήνα είναι μια πόλη με πιεστικές ανάγκες σε ελεύθερους χώρους και αστικό πράσινο. Οι δεκαετίες υπερδόμησης και ενίσχυσης του ιδιωτικού έναντι του δημοσίου χώρου, η διαχρονική αδυναμία του πολεοδομικού σχεδιασμού, δείχνουν σήμερα τα όριά τους. Οι σύγχρονες απειλές της κλιματικής αλλαγής

καθιστούν πλέον την ανάληψη συγκεκριμένων πρωτοβουλιών επιτακτική. Δυστυχώς, τα τελευταία χρόνια όχι μόνο δεν είδαμε την επιβεβλημένη αλλαγή στις προτεραιότητες για την πόλη, αλλά είδαμε να επαναλαμβάνονται οι παθογένειες δεκαετιών και η κατάσταση να επιδεινώνεται. Καμία ουσιαστική παρέμβαση για την αντιπλημμυρική θωράκιση της πόλης ή την ενίσχυση της βιώσιμης κινητικότητας, απώλεια κρίσιμων αδόμητων χώρων λόγω άρσεων απαλλοτριώσεων, εγκατάλειψη σημαντικών μητροπολιτικών πάρκων πρασίνου, κακομεταχείριση του υπάρχοντος παρόδιου πρασίνου. Και βέβαια καμία ολοκληρωμένη στρατηγική για την γενναία ποσοτική αύξηση και την ποιοτική αναβάθμιση του πρασίνου που είναι απαραίτητα.

Τα φαινόμενα της κλιματικής κρίσης συνδέονται επιπλέον με την χωρική ανισότητα. Οι παραμελημένες γειτονιές στις περιφέρειες του Δήμου έχουν τις μεγαλύτερες ελλείψεις και είναι οι πλέον ευάλωτες στα καιρικά φαινόμενα και την κλιματική κρίση.

Το Πρόγραμμα της Ανοιχτής Πόλης, συνθέτοντας τις διεκδικήσεις και τη βιωμένη εμπειρία των κατοίκων της Αθήνας με ώριμες προτάσεις και έρευνες επιστημονικών φορέων, προτείνει μια ολοκληρωμένη στρατηγική, από την μεγάλη ως τη μικρή κλίμακα, με άμεσο στόχο την περιβαλλοντική αναβάθμιση της πόλης και τη διάχυση των παρεμβάσεων στις γειτονιές της.

Μια τέτοια δραστική αλλαγή προτεραιοτήτων είναι ο μόνος δρόμος για μια πιο ανθεκτική πόλη, για μια Αθήνα που θα ανατρέψει την πορεία υποβάθμισης και θα προσφέρει καλύτερη ποιότητα ζωής και ουσιαστική ασφάλεια στους ανθρώπους της.

■ 2.1. Ολοκληρωμένη στρατηγική για το πράσινο και τους ελεύθερους χώρους

2.1.1 Στρατηγική για το αστικό πράσινο

Η πολιτική της Ανοιχτής Πόλης θέτει ως προτεραιότητα την ποσοτική και ποιοτική αύξηση του πρασίνου στο Δήμο Αθηναίων, με δίκαιη κατανομή των χώρων πρασίνου σε όλη την έκτασή του. Ιδιαίτερη έμφαση, επιπλέον, δίνουμε στις περιοχές με τις μεγαλύτερες ελλείψεις. Είναι μια ολοκληρωμένη πολιτική στον αντίποδα των αποσπασματικών/καλλωπιστικών παρεμβάσεων και των αναπλάσεων βιτρίνας κυρίως στο κέντρο της πόλης.

Η απαραίτητη αλλαγή πολιτικής για το αστικό πράσινο έχει, με βάση τη δική μας αντίληψη κάποιες βασικές προϋποθέσεις. Η πρώτη είναι να ενισχυθεί ο Δήμος διαχειριστικά, με την αναδιοργάνωση και **ενίσχυση των υπηρεσιών πρασίνου του Δήμου**, αλλά και με μακροχρόνιες προγραμματικές συνεργασίες με πανεπιστημιακά ιδρύματα και επιστημονικούς φορείς. Προτείνουμε την δημιουργία:

- **«Παρατηρητηρίου Πρασίνου»** υπό την εποπτεία του Δήμου Αθηναίων, στο πλαίσιο μακροπρόθεσμης προγραμματικής συνεργασίας με πανεπιστημιακά ιδρύματα, τοπικές συλλογικότητες και άλλους φορείς και με στόχο την αναλυτική καταγραφή της υφιστάμενης κατάστασης και την επεξεργασία προτάσεων.

Η δεύτερη προϋπόθεση είναι να αποκατασταθεί ο δημόσιος σχεδιασμός με βασικές αρχές: τη διαφάνεια, την ενθάρρυνση της συμμετοχής των κατοίκων, την προτεραιότητα στην μακροχρόνια συστηματική φροντίδα, την ενίσχυση του κοινόχρηστου χαρακτήρα των ελεύθερων χώρων και της σχέσης τους με τις γειτονιές. Η όποια πολιτική δωρεών είναι σημαντική όταν έπεται και ενισχύει την δημόσια στρατηγική πρασίνου του Δήμου, δεν μπορεί όμως να την υποκαθιστά.

Το πρόγραμμα της Ανοιχτής Πόλης ακολουθεί **τρεις άξονες παρέμβασης για την διαχείριση και ανάπτυξη του αστικού πρασίνου:**

1ος άξονας: Διαχείριση και επέκταση των μεγάλων, υπερτοπικής εμβέλειας χώρων πρασίνου

Ο Δήμος Αθηναίων έχει την τύχη να έχει εντός της έκτασής του σημαντικούς μητροπολιτικούς ελεύθερους χώρους, οι οποίοι συνδυάζουν τον φυσικό με τον πολιτιστικό πλούτο, και που λειτουργούν ως ελεύθεροι χώροι εκτόνωσης με περιβαλλοντική αξία για το λεκανοπέδιο. Οριζόντια, για κάθε μεγάλο χώρο πρασίνου, προτείνουμε:

- Επικαιροποίηση των διαχειριστικών μελετών, μετά από ουσιαστική διαβούλευση. Σύνταξη ρεαλιστικών σχεδίων δράσης για την πενταετία, με προτεραιοποίηση των άμεσα αναγκαίων παρεμβάσεων (αντιπλημμυρικά, υποδομές άρδευσης και πυρασφάλειας, αποκατάσταση/ενίσχυση φυτικού κεφαλαίου).
- Αποκατάσταση της συνέχειας και του ενιαίου χαρακτήρα του πρασίνου με απομάκρυνση αυθαίρετων κατασκευών και χρήσεων, μετά από έλεγχο στο σύνολο των χώρων.
- Συγκρότηση Μητρώου για κάθε χώρο στην δημόσια πλατφόρμα του Παρατηρητηρίου Πρασίνου του Δήμου, με αναλυτικά δεδομένα του χώρου. Ενίσχυση της διαφάνειας και δυνατότητα αξιολόγησης των παρεμβάσεων.
- Πολεοδομικές παρεμβάσεις για την διασύνδεσή τους με πράσινες διαδρομές και για την καλύτερη ένταξή τους στις γειτονιές.

Ενδεικτικά αναφέρουμε παρεμβάσεις προτεραιότητας για την επόμενη 5ετία :

- **Μητροπολιτικό Πάρκο Γουδή – Ιλισίων.** Ο Δήμος αναλαμβάνει πρωταγωνιστικό ρόλο, με συγκεκριμένο σχέδιο δράσης για την αποκατάσταση της συνέχειας του μητροπολιτικού πάρκου, τον δραστικό περιορισμό της κίνησης των Ι.Χ. και την απομάκρυνση ασύμβατων χρήσεων και κατασκευών.
- **Λόφος Λυκαβηττού.** Ως πρώτη προτεραιότητα θέτουμε την ολοκλήρωση (η οποία έχει καθυστερήσει χαρακτηριστικά) των έτοιμων μελετών που αφορούν την αποκατάσταση των εδαφών, των μονοπατιών και του αστικού εξοπλισμού. Προχωρούμε στη διαμόρφωση του χώρου του πάρκινγκ βάσει της πρότασης που προκρίθηκε στον σχετικό αρχιτεκτονικό διαγωνισμό. Προωθούμε την πολεοδομική αναμόρφωση της ευρύτερης περιοχής που θα συνδέει τον λόφο του Λυκαβηττού, με την περιοχή στα Κουντουριώτικα, το χώρο της διπλής ανάπλασης στη λ. Αλεξάνδρας και τον περιβάλλοντα χώρο των προσφυγικών.
- **Αρχαιολογικό άλσος της Ακαδημίας Πλάτωνος.** Προχωράμε, με βάση τις μακρόχρονες διεκδικήσεις των κατοίκων, στην ολοκλήρωση των απαλλοτριώσεων στα γειτονικά οικοδομικά τετράγωνα, την ενοποίηση και επέκταση του άλσους και τη σύνδεση με τους λόφους Σκουζέ, Ιππίου Κολωνού. Κάνουμε όλες τις κινήσεις για την αναθεώρηση του απαράδεκτου σχεδίου οικοδόμησης μουσείου 15.000 τμ εντός του αρχαιολογικού άλσους. Μελέτη για αξιολόγηση των εναλλακτικών και εύρεση κατάλληλου χώρου για το μουσείο εκτός του άλσους.
- Για γειτονιές του δήμου όπου απουσιάζουν οι μεγάλοι ενιαίοι χώροι πρασίνου, προτείνουμε την πιλοτική παρέμβαση, μετά από διαβούλευση και διαδημοτική συνεργασία, για την ανάδειξη ως **γραμμικού πάρκου πρασίνου του ρέματος του Ποδονίφτη και τη δημιουργία δικτύου με χώρους πρασίνου της περιοχής Προμπονά.**

2ος Άξονας: Δημιουργία νέων χώρων και αναβάθμιση των υφιστάμενων πάρκων γειτονιάς

Κεντρικός άξονας της πρότασής μας είναι ένα σχέδιο για την αύξηση των κοινόχρηστων επιφανειών και τη δημιουργία διάσπαρτων, μικρής και μεσαίας κλίμακας ελεύθερων, πράσινων χώρων στις γειτονιές της Αθήνας. Η συγκεκριμένη πολιτική έχει σημαντικά πλεονεκτήματα, αφού επιτρέπει τη διάχυση του πρασίνου στις γειτονιές που έχουν τις μεγαλύτερες ελλείψεις. Επιπλέον, βασίζεται σε μεγάλο βαθμό σε ήδη θεσμοθετημένους χώρους. Απαιτεί δηλαδή μόνο σωστό προγραμματισμό, κατεύθυνση πόρων για την υλοποίησή του και φυσικά πολιτική βούληση.

Το σχέδιο θα αποτελέσει απόλυτη προτεραιότητα του Δήμου με ορίζοντα πενταετίας και στόχο την αύξηση του πρασίνου κατά 10% και περιλαμβάνει συγκεκριμένες δράσεις. Ειδικότερα:

- Ολοκληρωμένο σχέδιο δράσης για την ολοκλήρωση των εκκρεμών απαλλοτριώσεων. Επίσπευση των απαλλοτριώσεων με συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα ενεργειών και αύξηση της χρηματοδότησης από τον δημοτικό προϋπολογισμό και άλλα διαθέσιμα χρηματοδοτικά εργαλεία.
- Χαρακτηρισμός και απαλλοτρίωση χώρων που λειτουργούν ουσιαστικά σήμερα ως κοινόχρηστοι χώροι πρασίνου, όπως το πάρκο Δρακόπουλου.
- Συνεργασίες μεταξύ Δήμου και δημόσιων φορέων για την αξιοποίηση αδόμητων χώρων και εγκαταλελειμμένων κτιρίων. Δημιουργία μικρών πάρκων γειτονιάς.
- Πρόγραμμα παροχής τεχνικής και υλικής υποστήριξης για το «πρασίνισμα» των σχολικών προαυλίων, με φυτεύσεις υψηλού πρασίνου και αντικατάσταση των σκληρών, μη-υδατοπερατών επιφανειών.

3ος άξονας: Γραμμικό πράσινο. Διαχείριση υφιστάμενων δενδροστοιχιών και δημιουργία Πράσινων Διαδρόμων στην πόλη.

Οι δενδροστοιχίες κατά μήκος οδικών αξόνων και άλλα γραμμικά φυσικά στοιχεία όπως οι κοίτες των ρεμάτων, αποτελούν σημαντικούς πόρους που, με τον κατάλληλο σχεδιασμό, μπορούν να συμβάλλουν στην αύξηση του υψηλού πρασίνου, στη δημιουργία φιλικών δημόσιων χώρων και στη βελτίωση του μικροκλίματος ευρύτερων περιοχών. Δυστυχώς, όχι μόνο δεν έχει υπάρξει κανένας σχεδιασμός για την αξιοποίηση αυτών των δυνατοτήτων, αλλά τα τελευταία χρόνια έχουν πολλαπλασιαστεί οι διαμαρτυρίες δημοτών και ειδικών για τις πρακτικές διαχείρισης των αστικών δενδροστοιχιών, με καρατομήσεις και συχνές κοπές.

Πολιτική διαχείρισης των υφιστάμενων δέντρων/ δενδροστοιχιών.

- Τα κακοποιητικά αυστηρά κλαδέματα και οι ανατιολόγητες κοπές δέντρων πρέπει να διακοπούν και με αυστηρά επιστημονικά κριτήρια κάθε επέμβαση να εξετάζεται και να σταθμίζεται κατά περίπτωση.
- Απαραίτητη γι' αυτό είναι η ενίσχυση των Υπηρεσιών Πρασίνου των Κοινοτήτων σε ανθρώπινο δυναμικό και σύγχρονα τεχνικά μέσα που χρησιμοποιούνται σε άλλες ευρωπαϊκές πόλεις.
- Επιπρόσθετα απαραίτητη είναι η καταγραφή και χαρτογράφηση όλων των δέντρων, κάτι που έχει ήδη πραγματοποιηθεί σε άλλους μεγάλους Δήμους (π.χ. Δήμο Θεσσαλονίκης). Ενώ ο χαρακτηρισμός συγκεκριμένων δέντρων σαν Ιστορικών μπορεί να δημιουργήσει νέα τοπίο στην πόλη.

Πράσινοι διάδρομοι

Η λογική των «πράσινων διαδρόμων» έχει ενταχθεί στο Ρυθμιστικό Σχέδιο Αθήνας, ενώ συγκεκριμένες και κοστολογημένες προτάσεις για το λεκανοπέδιο Αττικής έχουν καταθέσει το Εργαστήριο Αστικού Περιβάλλοντος του ΕΜΠ, αλλά και η ΠΕΕΓΕΠ. Αξιοποιούμε με συνεργασίες και συντονισμό αυτές τις προτάσεις και προωθούμε την υλοποίηση των πρώτων πιλοτικών εφαρμογών σε δύο επίπεδα:

Υπερτοπικές παρεμβάσεις σε κεντρικούς άξονες με πρωτοβουλία του Δήμου Αθηναίων, σε συνεργασία με την Περιφέρεια και διαδημοτικές συμπράξεις. Πιλοτικές δράσεις, στη βάση των προτάσεων του ΡΣΑ, της ΠΕΕΓΕΠ και του Εργαστηρίου Αστικού Περιβάλλοντος του ΕΜΠ, για δημιουργία πράσινων διαδρόμων με αντικατάσταση των μη υδατοπερατών υλικών, με φυτεύσεις υψηλού πρασίνου και ένταξη υποδομών βιώσιμης κινητικότητας.

Ενδεικτικές παρεμβάσεις με προτεραιότητα:

- Σύνδεση ιστορικού κέντρου με την Ακαδημία Πλάτωνος μέσω της οδού Μοναστηρίου καθώς και συνδέσεις της Ακ. Πλάτωνος με λόφους Σκουζέ και Ιππίου Κολωνού.
- Παρεμβάσεις στους παραδρόμους της λ. Συγγρού και στην Καλλιρόης.
- Αναδιαμόρφωση της λ. Πατησίων και των προσκείμενων σε αυτή πλατειών.
- Παρεμβάσεις για δημιουργία πράσινου διαδρόμου στον, προβλεπόμενο από το Ρυθμιστικό Αθήνας, Πολιτιστικό Άξονα της οδού Πειραιώς.
- Πράσινος διάδρομος με υλοποίηση μητροπολιτικού ποδηλατοδρόμου στον προβλεπόμενο από το Ρυθμιστικό Αθήνας, ιστορικό άξονα της Ιεράς Οδού.

Τοπικά δίκτυα πρασίνου. Πιλοτικές παρεμβάσεις χαμηλού κόστους για το πρασίνισμα του τοπικού οδικού δικτύου που δεν έχει σήμερα δενδροστοιχίες. Πρόκειται για παρεμβάσεις που εφαρμόζονται ευρέως σε ευρωπαϊκές πόλεις: τα δέντρα “εισέρχονται” στις υφιστάμενες λωρίδες στάθμευσης, καταλαμβάνοντας μικρό μέρος αυτών (της τάξης του 10%), ενώ ταυτόχρονα οριοθετούν τις θέσεις στάθμευσης.

- Προχωρούμε στην πιλοτική εφαρμογή με ορίζοντα 5ετίας (πρόδρομες εργασίες, σχεδιασμός και υλοποίηση) σε επιλεγμένους δρόμους και στις 7 Κοινότητες του Δήμου

2.1.2 Ποιοτικοί δημόσιοι χώροι με δημοκρατικό σχεδιασμό και συμμετοχή των κατοίκων

Κατασκευαστική Πολιτική Δημόσιων Χώρων

Με στόχο την ενεργειακή αναβάθμιση και την αισθητική και λειτουργική αναμόρφωση των δημόσιων χώρων, με έμφαση στην οικονομία και ευελιξία της κατασκευής και με σκοπό την προσέγγιση ενιαίας μορφολογικής ταυτότητας αλλά και την αποφυγή αυθαιρεσιών από εργολάβους που αναλαμβάνουν έργα του Δήμου, είναι αναγκαία μια Κατασκευαστική Πολιτική Δημόσιων Χώρων (τυπικών πεζοδρομίων και αστικού εξοπλισμού) που να θέτει τις απαραίτητες προδιαγραφές – τυποποίηση για την δημιουργία τευχών και κατασκευαστικών λεπτομερειών προς χρήση της Τεχνικής Υπηρεσίας του Δήμου.

- Προκήρυξη αρχιτεκτονικού διαγωνισμού σε συνεργασία με τον Σύλλογο Αρχιτεκτόνων για την τυποποίηση της κατασκευής των τυπικών πεζοδρομίων και του αστικού εξοπλισμού των 7 Δημοτικών Κοινοτήτων της Αθήνας.

Συμμετοχικός Σχεδιασμός

Πρωώθηση της κουλτούρας συμμετοχής στο σχεδιασμό, με χρήση πλατφόρμας επικοινωνίας αλλά και δια ζώσης συναντήσεις στις 7 κοινότητες. Δημιουργία νέου πρωτόκολλου συνεργασίας, με ανοιχτό κάλεσμα σε αρχιτεκτονικές ομάδες-συνεργατικά σχήματα/κολλεκτίβες για συνεργασία με την Τεχνική Υπηρεσία του Δήμου και κατοίκους των 7 κοινοτήτων σε ισάριθμα πιλοτικά πρότζεκτς – παρεμβάσεις. Οι προτάσεις αναδείχθηκαν μέσα από τον δημιουργικό διάλογο με τους κατοίκους και θα συγκεκριμενοποιηθούν με διαβούλευση στις Κοινότητες. Οι ίδιοι οι κάτοικοι συμμετέχουν στη διαχείριση και στον μετασχηματισμό του δημόσιου χώρου μέσα από εργαστήρια επεξεργασίας ιδεών αλλά και πραγματικής δουλειάς ανοικοδόμησης. Ένας δυναμικός συμμετοχικός πολεοδομικός σχεδιασμός που επενδύει στην ενεργό συμμετοχή των 7 Κοινοτήτων.

Προτάσεις πιλοτικών συμμετοχικών παρεμβάσεων ανά Κοινότητα:

1η Δημοτική Κοινότητα: Ανάπλαση στην περιοχή του Αγίου Παύλου.

2η Δημοτική Κοινότητα: Ανάπλαση Άλσους Παγκρατίου.

3η Δημοτική Κοινότητα: Αναδιαμόρφωση Πολιτιστικού Κέντρου Κάτω Πετραλώνων.

4η Δημοτική Κοινότητα: Διαμόρφωση των χώρων που θα προκύψουν από την υπογειοποίηση των σιδηροδρομικών γραμμών

5η Δημοτική Κοινότητα: Ανάπλαση της παρόχθιας ζώνης του ρέματος Ποδονίφτη, με ελεύθερους χώρους για τους κατοίκους.

6η Δημοτική Κοινότητα: Αποκατάσταση Δημοτικού κτιρίου επί της οδού Σωζοπόλεως 24 για εκπαιδευτικές και πολιτιστικές χρήσεις.

7η Δημοτική Κοινότητα: Ανάπλαση ελεύθερων χώρων αναψυχής στα Κουντουριώτικα

■ 2.2. Βιώσιμη κινητικότητα

Η βιώσιμη κινητικότητα είναι για την Αθήνα μια μεγάλη πρόκληση και ένας σημαντικός στόχος με κοινωνικές, περιβαλλοντικές και οικονομικές παραμέτρους. Περιγράφει μια πόλη πιο φιλική στον πεζό και τις εναλλακτικές μορφές μετακίνησης, μια πόλη με περισσότερο και ποιοτικότερο δημόσιο χώρο και με μικρότερο περιβαλλοντικό αποτύπωμα. Αλλά και μια πόλη χωρίς αποκλεισμούς που ενισχύει την προσβασιμότητα όλων στις βασικές λειτουργίες, στην εργασία, τις κοινωνικές υπηρεσίες, τον πολιτισμό. Παρότι η βιώσιμη κινητικότητα έχει αναγνωριστεί εδώ και δεκαετίες ως βασικός πολεοδομικός στόχος διεθνώς, στην Αθήνα η κατάσταση αντί να βελτιώνεται χειροτερεύει.

Η περίοδος της πανδημίας, που για πολλές ευρωπαϊκές πόλεις αποτέλεσε ευκαιρία πειραματισμού για την ενίσχυση ήπιων μορφών μετακίνησης, ήταν για την πόλη μας μια μεγάλη χαμένη ευκαιρία. Η βιώσιμη κινητικότητα δεν επιτυγχάνεται ούτε με ευχολόγια, ούτε με αποσπασματικά έργα βιτρίνας σε δρόμους ήδη λειτουργικούς όπως η Πανεπιστημίου. Απαιτεί ολοκληρωμένο πολεοδομικό σχεδιασμό και σχεδιασμό των αστικών μεταφορών, ενίσχυση των Μέσων Μαζικής Μεταφοράς, αλλά και άμεσες παρεμβάσεις για τη δημιουργία δικτύων ήπιας μετακίνησης στις γειτονίες. Απαιτεί βούληση ώστε οι στρατηγικές του Δήμου όπως το ΣΒΑΚ να αποτελούν τον οδηγό για παρεμβάσεις προτεραιότητας και όχι απλά ευχολόγια.

Το βασικό μέσο, όπως δείχνει και η πετυχημένη εμπειρία άλλων πόλεων, είναι οι παρεμβάσεις για την ενθάρρυνση των μετακινήσεων πεζών και ποδηλατών, παρεμβάσεις που αφορούν, καταρχήν, τις άνετες και ασφαλείς υποδομές που τόσο λείπουν από την Αθήνα. Αλλά και τη δημιουργία ελκυστικών κοινόχρηστων χώρων, τις συνδέσεις με τα δίκτυα μέσων μεταφοράς, τις μικτές χρήσεις που επιτρέπουν την πρόσβαση σε βασικές εξυπηρετήσεις με τα πόδια. Το θετικό είναι ότι υπάρχουν πλέον και μελέτες και κοστολογημένες προτάσεις. Είναι πλέον ζήτημα προτεραιότητας και βούλησης. **Δίνουμε απόλυτη προτεραιότητα στην ενίσχυση της ήπιας και ενεργής κινητικότητας στις γειτονίες της Αθήνας με:**

• **Εκπόνηση ειδικής κυκλοφοριακής μελέτης στις 7 Δημοτικές Κοινότητες για τον εντοπισμό "θυλάκων ήπιας κυκλοφορίας"** (περιοχών δηλαδή που δεν περιλαμβάνουν στο εσωτερικό τους σημαντικές οδικές αρτηρίες αλλά μόνο τοπικές οδούς) και μετατροπή τους σε περιοχές ήπιας κυκλοφορίας.

• **Δημιουργία τοπικών δικτύων πεζοδρόμων και δρόμων με διευρυμένα πεζοδρόμια**, για τη σύνδεση γειτονικών σημαντικών σημείων κάθε γειτονιάς, όπως πανεπιστήμια, πάρκα, σταθμοί ΜΜΜ. Εκπόνηση άμεσα των προβλεπόμενων μελετών **για ασφαλή μετακίνηση μαθητών προς τα σχολεία του Δήμου**. Ανάδειξη

διαδρομών με ειδικές πλακοστρώσεις, σημάσεις, ράμπες, διαγραμμισμένες διαβάσεις, ειδικό φωτισμό, σκιασμό κλπ.

• **Απόδοση προτεραιότητας στο σχεδιασμό για τις καθημερινές μετακινήσεις των πεζών και των ατόμων με δυσκολίες κινητικότητας** (άτομα με αναπηρία, ηλικιωμένοι, γονείς με μικρά παιδιά, καροτσάκια λαϊκής κλπ). Καταγραφή ελλείψεων και δημιουργία οδεύσεων τυφλών και ραμπών σε όλο το κεντρικό δίκτυο πεζοδρόμων, σε κοινόχρηστους χώρους και σε δημοτικά κτίρια.

• **Δημιουργία ζωνών κύλισης για το ποδήλατο και το πατίνι**, σε συνδυασμό με το δίκτυο σύνδεσης των γειτονικών χώρων πρασίνου και των σταθμών των ΜΜΜ. Προώθηση των μελετημένων και ομόφωνα εγκεκριμένων στο Δημοτικό Συμβούλιο, (από το 2018) πιλοτικών έργων ποδηλατοδρόμων του Δήμου Αθηναίων. Επίσπευση υλοποίησης του εγκεκριμένου από το ΥΠΕΝ βόρειου μητροπολιτικού ποδηλατικού άξονα και συμπερίληψη ποδηλατοδρόμου στον χώρο πάνω από τις υπογειοποιημένες γραμμές του τρένου, από Ρουφ έως Τρεις Γέφυρες.

- **Ρύθμιση του ζητήματος της κατάληψης κοινόχρηστων χώρων.** Σαφείς κανόνες, οριοθέτηση τραπεζοκαθισμάτων και συστηματικοί έλεγχοι της νομιμότητας στις παραχωρήσεις.

Στον Δήμο της Αθήνας συγκλίνουν και τέμνονται όλες οι **συγκοινωνίες του Μητροπολιτικού Συγκροτήματος της Αττικής**. Παρόλα αυτά, **πολλές γειτονίες δεν έχουν καμία συγκοινωνιακή εξυπηρέτηση. Ο Δήμος πρέπει να διεκδικήσει και να συνεργαστεί με τους αρμόδιους φορείς για την κάλυψη των αναγκών της πόλης. Προτείνουμε/διεκδικούμε:**

- Βελτίωση της συχνότητας των Μέσων Σταθερής Τροχιάς και 24ωρη λειτουργία του Μετρό τα Σαββατοκύριακα.
- Προώθηση των επεκτάσεων του ΤΡΑΜ που προβλέπονται στο Ρυθμιστικό Σχέδιο Αθήνας, προς τα Άνω Πατήσια και τη λ. Αλεξάνδρας.
- Διεκδίκηση από το Δήμο ειδικής τιμολογιακής πολιτικής στα ΜΜΜ για την ενίσχυση της συνδυασμένης χρήσης τους.
- Καλύτερη εξυπηρέτηση όλων των γειτονιών, με προτεραιότητα στις πιο πυκνοκατοικημένες, με εγκάρσιες συνδέσεις, πύκνωση δρομολογίων και επέκταση επιλεγμένων δρομολογίων τις νυχτερινές ώρες, σε συγκεκριμένες χρονικές περιόδους.
- Δημιουργία δημοτικής συγκοινωνίας κυμαινόμενης/ευέλικτης συχνότητας, με στόλο ηλεκτρικών λεωφορείων σε διαδρομές μικρού μήκους που δεν καλύπτονται από το δίκτυο του ΟΑΣΑ, για σύνδεση με σταθμούς Μέσων σταθερής τροχιάς και ένωση γειτονικών περιοχών.
- Ενιαία Ηλεκτρονική Πλατφόρμα πληροφόρησης για την κινητικότητα: κίνηση στην πόλη, σημεία εξυπηρέτησης, τρόποι μετακίνησης, ενδιαφέροντες προορισμοί και καθημερινές εκδηλώσεις.

Ζητήματα διαχείρισης των τουριστικών μετακινήσεων και της εφοδιαστικής αλυσίδας.

- Επανασχεδιασμός της κίνησης των τουριστικών οχημάτων. Σχέδιο μετακινήσεων και στάθμευσης, ώστε να μην επιβαρύνονται οι περιοχές κατοικίας και εργασίας του Δήμου. Άμεση εκπόνηση ολοκληρωμένου σχεδίου στάθμευσης που θα περιλαμβάνει και τις ειδικές κατηγορίες, τουριστικών οχημάτων, οχημάτων τροφοδοσίας κοκ, ώστε να αποφορτιστούν οι πυκνοδομημένες περιοχές και να αντιμετωπιστεί η παράνομη στάθμευση.

■ 2.3. Οχύρωση της πόλης απέναντι στην κλιματική κρίση

Η Αθήνα έχει αποδειχθεί μια πόλη ευάλωτη σε ακραία φαινόμενα, μια πραγματικότητα που δυστυχώς έχει ενταθεί τα τελευταία χρόνια. Οι ελλείψεις και οι ανεπάρκειες είναι γνωστές και κάθε αδράνεια είναι πλέον ανεπίτρεπτη. Οι πολιτικές του Δήμου πρέπει να αλλάξουν ριζικά προσανατολισμό, με προτεραιότητα στις βασικές υποδομές, στην αλλαγή του ενεργειακού μοντέλου της πόλης και την ποσοτική και ποιοτική ανάπτυξη του συστήματος ελεύθερων χώρων πρασίνου. Ταυτόχρονα, όμως, χρειάζεται και σε επίπεδο δήμου ουσιαστικός σχεδιασμός πολιτικής προστασίας και αντιμετώπισης έκτακτων καταστάσεων, οι οποίες, όπως βλέπουμε τα τελευταία χρόνια, γίνονται όλο και πιο συχνές.

Διεκδικούμε μία Αθήνα που θα οχυρώνεται συστηματικά και οργανωμένα απέναντι στην κλιματική κρίση. Η ανθεκτικότητα μιας πόλης σε αυτό το πεδίο είναι αποτέλεσμα πολλών παραγόντων και παρεμβάσεων σε διαφορετικούς τομείς.

2.3.1 Έμφαση στην πρόληψη: υποδομές για την αντιπλημμυρική και αντιπυρική προστασία και αναβάθμιση της Πολιτικής Προστασίας

- Ορισμός αντιδημάρχου με αποκλειστικό πεδίο αρμοδιότητας την Πολιτική Προστασία και στόχο την καθημερινή προετοιμασία της πόλης απέναντι στις συνέπειες της κλιματικής αλλαγής και την αντιμετώπιση ακραίων φαινομένων, το συντονισμό των συναρμόδιων φορέων, τη συνεχή επικοινωνία με τις δομές του κεντρικού κράτους.
- Εκπόνηση ολοκληρωμένου σχεδίου αντιπλημμυρικής προστασίας της Αθήνας, κατά τον πρώτο χρόνο της νέας δημοτικής αρχής, που προϋποθέτει την καταγραφή του υπάρχοντος δικτύου ώστε να αποτυπωθούν πλήρως οι ελλείψεις και οι ανάγκες εκσυγχρονισμού. Τρεις είναι οι απολύτως αναγκαίες παρεμβάσεις:
 - Επέκταση του δικτύου ομβρίων με έμφαση σε ιδιαίτερα επιρρεπείς σε πλημμυρικά φαινόμενα περιοχές όπως τα Σεπόλια, ο κόμβος της Λένορμαν, ο Προφήτης Δανιήλ, οι γειτονιές γύρω από τη Συγγρού και τη Χαμοστέρνας.
 - Επέκταση και εκσυγχρονισμός των υφιστάμενων φρεατίων συλλογής ομβρίων, τα οποία είναι ανεπαρκή στις νέες συνθήκες. Συστηματικός καθαρισμός των φρεατίων και των σχαρών και μέριμνα για την διαρκή χρηματοδότηση τέτοιων εργασιών.
 - Πρόγραμμα για την αποκατάσταση-διαχείριση των ρεμάτων και των πρανών των λόφων.
- Συγκρότηση δικτύου πυροπροστασίας που να καλύπτει όλους τους χώρους πρασίνου στα διοικητικά όρια του Δήμου Αθηναίων, με έμφαση σε εκείνους που είναι πιο επιρρεπείς στις πυρκαγιές.
- Δημοτικές υποδομές προστασίας των πολιτών και ιδιαίτερα των ευάλωτων ομάδων από τις ακραίες θερμοκρασίες, χαρτογράφηση δικτύου ανοιχτών και κλειστών «δροσερών χώρων» σε όλη την πόλη, δίκτυο κλιματιζόμενων χώρων ανθεκτικών στο κρύο και τη ζέστη πέρα από τις Λέσχες Φιλίας.

2.3.2 Περιορισμός του φαινομένου «Αστικής Θερμικής Νησίδας»

Το φαινόμενο της Αστικής Θερμικής Νησίδας (ΑΘΝ) παρουσιάζεται όταν η θερμοκρασία στο εσωτερικό των πόλεων έχει μεγάλη διαφορά από την αντίστοιχη θερμοκρασία στην περιφέρεια αυτών. Για την Αθήνα η διαφορά αυτή φτάνει μέχρι και τους 12οC, με αποτέλεσμα την πολύ μεγαλύτερη κατανάλωση ενέργειας, αλλά και κόστους, για θέρμανση και ψύξη. Για το λόγο αυτό προχωράμε σε:

- Προώθηση της χρήσης ψυχρών οικοδομικών και νέων μονωτικών υλικών, για τον περιορισμό της ακτινοβολίας που συσσωρεύεται στα κτίρια, ξεκινώντας από τα κτίρια και τις υποδομές του Δήμου, αλλά και θέτοντας συγκεκριμένες προδιαγραφές για όλα τα μελλοντικά κτίσματα στο Δήμο της Αθήνας.
- Επέκταση των μεγάλων χώρων πρασίνου, καθώς έχει αποδειχθεί ότι η διαφορά θερμοκρασίας μεταξύ του κτισμένου και του πράσινου χώρου σε μια πόλη είναι περίπου 8οC.

- Πρόγραμμα κάλυψης κτιρίων του Δήμου με χαμηλή και αναρριχώμενη βλάστηση. Κατά τη διάρκεια μιας ημέρας, η εξωτερική θερμοκρασία ενός καλυμμένου τοίχου μπορεί να φτάσει έως και 10οC χαμηλότερα σε σύγκριση με την αντίστοιχη ενός τοίχου χωρίς κάλυψη βλάστησης.
- Πρόγραμμα για τις ταράτσες της Αθήνας, ξεκινώντας από τα δημοτικά και δημόσια κτίρια και καταλήγοντας στα ιδιωτικά. Αλλαγή χρώματος (άσπρο) των οροφών της Αθήνας και φύτευση στις ταράτσες για τον περιορισμό της θερμότητας.
- Εξισορρόπηση θερμού και ψυχρού φωτισμού στο δίκτυο ηλεκτροφωτισμού της Αθήνας, για την αντιμετώπιση φαινομένων φωτορύπανσης.

2.4 Ενεργειακή Δημοκρατία

Εργαζόμαστε με στόχο την εξοικονόμηση ενέργειας και πόρων για τους δημότες, την προστασία του περιβάλλοντος με χρήση Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας, αλλά και την προστασία των ευάλωτων καταναλωτών από την ενεργειακή φτώχεια, με οικολογικό και κοινωνικά δίκαιο τρόπο.

- Δημιουργία Ενεργειακής Κοινότητας στο Δήμο Αθηναίων με στόχο την παραγωγή ρεύματος μέσω ΑΠΕ και τη δωρεάν διάθεσή του στα οικονομικά ευάλωτα νοικοκυριά της πόλης.
- Ενεργειακή αναβάθμιση του συνόλου του δημοτικού κτιριακού αποθέματος σταδιακά έως το 2050 (25 κτίρια ανά έτος).
- Εγκατάσταση φωτοβολταϊκών συστημάτων σε όλα τα δημοτικά κτίρια του Δήμου Αθηναίων έως το 2030.
- Μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος μέσω του εξηλεκτρισμού του στόλου των οχημάτων του Δήμου.

2.5. Διαχείριση απορριμμάτων και ανακύκλωση

Για την Αθήνα, το σύγχρονο και βιώσιμο σύστημα διαχείρισης των απορριμάτων παραμένει ζητούμενο. Οι επιδόσεις στην ανακύκλωση είναι από τις χαμηλότερες μεταξύ των δήμων της Αττικής, ενώ στον μόνιμο πληθυσμό προστίθενται εκατομμύρια τουρίστες τα τελευταία χρόνια. Παράλληλα, οι σημερινές συνθήκες είναι ιδιαίτερα κρίσιμες για την Αττική συνολικά διότι ο ΧΥΤΑ Φυλής έχει φτάσει στα όρια του. Οι δε σχεδιασμοί της Περιφέρειας που προκρίνει την καύση των απορριμμάτων, όχι μόνο δεν είναι μια σύγχρονη λύση, αλλά θα είναι οικονομικά ασύμφορη και με βαρύτερες επιπτώσεις για το περιβάλλον και την υγεία. Ο Δήμος οφείλει να δρα τοπικά, αλλά οφείλει να έχει θέση και πρόταση για τη συνολική διαχείριση.

Οφείλουμε να δράσουμε γρήγορα και αποτελεσματικά για τη ριζική αλλαγή του μοντέλου διαχείρισης απορριμμάτων που επικρατεί έως τώρα, θέτοντας ως προτεραιότητα την ανακύκλωση, την ενίσχυση της κυκλικής οικονομίας και την όσο το δυνατόν μικρότερη περιβαλλοντική επιβάρυνση. Πρώτο βήμα, η άμεση κατάρτιση ενός έκτακτου ολοκληρωμένου σύγχρονου τοπικού σχεδίου διαχείρισης απορριμμάτων, που θα βασίζεται σε:

- Έμφαση στην ανακύκλωση (με χωριστή συλλογή σε πρώτη φάση για χαρτί, μέταλλο, πλαστικό και γυαλί), τη διαλογή στην πηγή, την κομποστοποίηση και επαναχρησιμοποίηση των απορριμμάτων.
- Μείωση της παραγωγής απορριμμάτων, με έμφαση στην πρόληψη και την παροχή κινήτρων, ειδικά σε επιχειρήσεις που παράγουν μεγάλο όγκο (ξενοδοχεία, εστιατόρια κλπ).
- Διατήρηση του δημόσιου/δημοτικού χαρακτήρα της διαχείρισης απορριμμάτων και ενίσχυση της κοινωνικής συμμετοχής και διαφάνειας. Προϋπόθεση η εξασφάλιση αξιοπρεπών όρων εργασίας για τους εργαζόμενους στην καθαριότητα, με παροχή μέσων ατομικής προστασίας και ενίσχυση του προσωπικού και του εξοπλισμού.
- Εκτεταμένη εκστρατεία ενημέρωσης των πολιτών για την ανακύκλωση και σχετικά προγράμματα εκπαίδευσης στα σχολεία
- Τακτική πλύση πεζοδρομίων και δρόμων με έμφαση εκεί που υπάρχει μεγαλύτερη πίεση λόγω τουρισμού.

- Αξιοποίηση καλών διεθνών πρακτικών, όπως συστήματα υπογειοποίησης των κάδων και συμπίεσης των σκουπιδιών. Η ψηφιακή διασύνδεση των τεχνολογιών αυτών δίνει τη δυνατότητα στο Δήμο να εξορθολογίσει τα δρομολόγια αποκομιδής, αλλά και να συλλέγει πολύτιμα δεδομένα
- Συμμετοχή σε πιλοτικά και ερευνητικά προγράμματα, όπως κάνουν πολλοί άλλοι δήμοι (π.χ. για παραγωγή ενέργειας, όπως με το WASTE4think του Δήμου Χαλανδρίου).

- 3. Πόλη ανοιχτή, συμπεριληπτική, που στηρίζει έμπρακτα τους κατοίκους της
 - Ποιοτικές και καινοτόμες δημόσιες υπηρεσίες
 - Αύξηση του π/υ για κοινωνικές υπηρεσίες, ενίσχυση/αναδιοργάνωση των υπηρεσιών του δήμου, αναβάθμιση της κοινωνικής εργασίας
 - Παρεμβάσεις ενάντια στην κερδοσκοπία
 - Δίκαιη κατανομή των πόρων σε γειτονίες και κοινωνικές ομάδες
 - Υποστήριξη των δικαιωμάτων και της διαφορετικότητας
 - Αντιμετώπιση των ανισοτήτων και των αποκλεισμών

3.1 Αντιμετώπιση της στεγαστικής κρίσης, προστασία της κατοικίας και πρόσβαση σε οικονομική κατοικία

Για την Ανοιχτή Πόλη η **διασφάλιση του δικαιώματος στην κατοικία** είναι κεντρικό στοιχείο για μια δίκαιη πόλη που σέβεται τις ανάγκες, την ευημερία και τις προοπτικές των κατοίκων της. Η Αθήνα βρίσκεται στο επίκεντρο της στεγαστικής κρίσης που αντιμετωπίζει τα τελευταία χρόνια η χώρα, αλλά και η Ευρωπαϊκή Ένωση στο σύνολό της. Η ραγδαία άνοδος των τιμών κατοικίας (ενοικίου και αγοράς), σε πλήρη αναντιστοιχία με τους μισθούς και τα εισοδήματα, αθροίζεται στην κρίση κόστους διαβίωσης, πλήττοντας ιδιαίτερα νέους/ες, φοιτητές/τριες, μετανάστες/τριες, ανέργους/ες, χαμηλά αλλά και μεσαία εισοδήματα. Στην Αθήνα, η μόνιμη κατοικία βρίσκεται υπό διωγμό ή καθίσταται είδος πολυτελείας, ιδιαίτερα στις κεντρικές γειτονίες που δέχονται πίεση από την τουριστική δραστηριότητα και τις επενδύσεις.

Για την Ανοιχτή Πόλη, η κατοικία αποτελεί μια βασική ανάγκη για την ανθρώπινη επιβίωση, αλλά και θεμέλιο συστατικό της συγκρότησης και συνοχής των ανθρώπινων κοινωνιών. Το στεγαστικό πρόβλημα είναι πολύπλοκο, συστημικό, διαθεματικό και επείγον. Κάθε μέρα που περνά και δεν εφαρμόζεται ένα συνεκτικό - ολιστικό σχέδιο για την ανάπτυξη ολοκληρωμένης **δημοτικής στεγαστικής πολιτικής**, η Αθήνα θα βρίσκεται αντιμέτωπη με ολοένα και πιο δυσεπίλυτα προβλήματα κοινωνικών ανισοτήτων αλλά και δίκαιης ανάπτυξης. Παρά τις περιορισμένες -έως σήμερα- αρμοδιότητες της Τ.Α. στην Ελλάδα σε αυτό το πεδίο, θεωρούμε ότι **η δημοτική αρχή πρέπει να έχει πρωταγωνιστικό ρόλο** στην ανάπτυξη ενός πλέγματος δημόσιων πολιτικών και εργαλείων που θα διασφαλίζουν το δικαίωμα στη στέγη. Στόχος μας η εξασφάλιση **οικονομικά προσιτής, αξιοπρεπούς και φιλικής στο περιβάλλον κατοικίας**, για όλες και όλους τους κατοίκους της πόλης.

Η στρατηγική μας στοχεύει στην προστασία της μόνιμης κατοικίας σε όλες τις γειτονιές του Δήμου της Αθήνας, σε παρεμβάσεις ενάντια στον εκτοπισμό από την ενοικιαζόμενη ή ιδιόκτητη κατοικία, την ριζική αντιμετώπιση της έλλειψης στέγης ευάλωτων ομάδων (άστεγοι, τοξικοεξαρτημένοι, μετανάστες και πρόσφυγες, ΛΟΑΤΚΙ+) με εφαρμογή σταθερών πολιτικών άμεσης παρέμβασης και άμεσης στέγασης (housing first), την βελτίωση της ποιότητας και της περιβαλλοντικής λειτουργίας του κτιριακού αποθέματος, την αναβάθμιση των αστικών υποδομών και των εξυπηρετήσεων που ενισχύουν την κατοικία στις γειτονιές, και την μακροπρόθεσμη ανάπτυξη σταθερού αποθέματος δημοτικής κοινωνικής και οικονομικά προσιτής κατοικίας σε σύμπραξη με φορείς του δημοσίου, του τρίτου τομέα και ιδιώτες.

Καταπολέμηση της έλλειψης στέγης

- Διαμορφώνουμε μηχανισμό συστηματικής **καταγραφής και παρακολούθησης του αριθμού και των χαρακτηριστικών των αστέγων** που διαβιούν στο Δήμο της Αθήνας, με αξιοποίηση της μεθοδολογίας καταγραφής που αναπτύχθηκε από το Υπουργείο Εργασίας το 2018, για τη συνεχή αξιολόγηση, βελτίωση και επέκταση των παρεχόμενων υπηρεσιών.
- Βάζουμε στόχο **«κανένας άνθρωπος στο δρόμο»** και υιοθετούμε την ευρωπαϊκή στρατηγική για την καταπολέμηση της αστεγιάς έως το 2030, με εφαρμογή ολοκληρωμένων πολιτικών με επίκεντρο τον άνθρωπο και την εξατομικευμένη φροντίδα, και με στόχο τη διασφάλιση αυτόνομης, αξιοπρεπούς και σταθερής στέγης ως προϋπόθεσης για την μακροπρόθεσμη κοινωνική ένταξη των αστέγων με πολλαπλές επιβαρύνσεις και προβλήματα.
- Υλοποιούμε **πρόγραμμα άμεσης και προσωρινής στεγαστικής συνδρομής** για ανθρώπους που βρίσκονται στον δρόμο, με παροχή υποστηρικτικών κοινωνικών υπηρεσιών ανάλογα με τις ανάγκες τους. Υλοποιούμε καινοτόμο πιλοτικό πρόγραμμα με βάση την προσέγγιση του **housing-first για άτομα με πολλαπλές επιβαρύνσεις** (βλ. και πρόγραμμα για ουσιοεξαρτημένους).
- **Στηρίζουμε ουσιαστικά τα νοικοκυριά σε κρίση** που κινδυνεύουν με απώλεια της κατοικίας τους (π.χ. έξωση από ενοικιαζόμενη κατοικία ή απώλεια ιδιόκτητης), με πρόγραμμα οικονομικής ενίσχυσης, συμβουλευτικής και εργασιακής επανένταξης.
- Υποστηρίζουμε την **“Αθήνα Ανοιχτή Πόλη”** με προγράμματα στεγαστικής αποκατάστασης και κοινωνικής ένταξης μεταναστών και προσφύγων στις γειτονιές.

Κοινωνική, οικονομικά προσιτή και ποιοτική κατοικία

- Ενισχύουμε και **προστατεύουμε την μόνιμη κατοικία στο Δήμο**, με κίνητρα για τις μακροχρόνιες μισθώσεις σε προσιτές τιμές, έλεγχο των καταχρηστικών αλλαγών χρήσεων, με παρακολούθηση των τάσεων, προώθηση σύγχρονου πλαισίου ελέγχου των ενοικίων και τεκμηρίωση της ανάγκης ενεργοποίησης των περιορισμών που προβλέπει ο νόμος για τις βραχυχρόνιες μισθώσεις (έως 90 μέρες, έως 2 ακίνητα ανά ιδιοκτήτη/διαχειριστή σε περιοχές που δέχονται πιέσεις), με ενίσχυση των αστικών υποδομών και εξυπηρετήσεων σε όλες τις γειτονιές.
- Αυξάνουμε την **οικονομικά προσιτή κατοικία στον ενοικιαζόμενο ιδιωτικό τομέα**, με προσφορά κινήτρων σε μικρο-ιδιοκτήτες και πλαίσιο αμοιβαίων δεσμεύσεων, όπως η εγγυημένη καταβολή ενοικίου, η ανακαίνιση και διατήρηση καλής κατάστασης του ακινήτου, η διαμεσολάβηση και νομική υποστήριξη ιδιοκτητών και ενοικιαστών σε περίπτωση διενέξεων.
- Υλοποιούμε **προγράμματα ανάπτυξης δημοτικής κοινωνικής στέγης** με έμφαση την προσιτή ενοικίαση, με στόχο την σταδιακή ανάπτυξη δημοτικού στεγαστικού αποθέματος με αξιοποίηση ακινήτων α) που διαθέτει ο Δήμος, β) που παραχωρούνται μακροπρόθεσμα από το δημόσιο και δημόσιους φορείς για στεγαστικό σκοπό, γ) που εξαγοράζει από ιδιώτες.
- Υποστηρίζουμε την **ανάπτυξη συνεταιριστικών μορφών κατοικίας**, με παροχή τεχνικής βοήθειας, διερεύνηση της δυνατότητας μακροπρόθεσμης παραχώρησης δημοτικών ή/και δημόσιων ακινήτων για την δημιουργία οικονομικά προσιτής κατοικίας, συνεταιριστικές κατοικίες για

φοιτητές, ηλικιωμένους, διαγενεακή στέγαση, και άλλες μονάδες κοινωνικής συνεταιριστικής κατοικίας (για ειδικές και ευάλωτες ομάδες).

- Πραγματοποιούμε **πρόγραμμα ανακαίνισης και ενεργειακής αναβάθμισης κατοικιών** με κοινωνικά κριτήρια για την αντιμετώπιση της ενεργειακής φτώχειας, την προσβασιμότητα και τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης, ιδιαίτερα στις πιο αποστερημένες/ευάλωτες γειτονίες.
- Υλοποιούμε **ολοκληρωμένες χωρικές παρεμβάσεις** αναβάθμισης υποδομών και εξυπηρέτησεων που ενισχύουν την κατοικία όπως αθλητικοί χώροι, πάρκα γειτονιάς, σχολεία, παιδικές χαρές, αξιόπιστες συγκοινωνίες και ασφάλεια.

Βελτίωση της διακυβέρνησης και αύξηση των πόρων

- Ιδρύουμε **Φορέα Στεγαστικής Πολιτικής στον Δήμο Αθηναίων** για την εφαρμογή στεγαστικών προγραμμάτων και την ανάπτυξη δημοτικής κοινωνικής και οικονομικά προσιτής κατοικίας, που θα συγκεντρώνει τις διάσπαρτες σήμερα αρμοδιότητες που σχετίζονται με την στέγαση (ΚΥΑΔΑ, Κοινωνική Υπηρεσία, ΕΑΤΑ, τεχνικές υπηρεσίες), με **γραφεία στεγαστικής συνδρομής σε κάθε Δ.Κ.**, με σκοπό την πληροφόρηση για το ισχύον θεσμικό πλαίσιο, την νομική υποστήριξη ενοικιαστών και υπερχρεωμένων νοικοκυριών, και τη συνδρομή σε ενδιαφερόμενους για τα προγράμματα στέγασης του Δήμου.
- Δημιουργούμε, στο πλαίσιο του Φορέα, **Παρατηρητήριο Κατοικίας και Αστικού Χώρου**, για την παραγωγή ανοικτών (χωρικών) δεδομένων για την αγορά κατοικίας, τις χρήσεις και το οικιστικό απόθεμα που θα συμβάλουν στην σωστή διάγνωση των αναγκών, την τεκμηρίωση των παρεμβάσεων και την αξιολόγηση των αποτελεσμάτων των πολιτικών.
- Διεκδικούμε **άμεσες νομοθετικές παρεμβάσεις από το κεντρικό κράτος**, καταθέτοντας συγκεκριμένες νομοθετικές πρωτοβουλίες, για:
 - ο την ρύθμιση της βραχυχρόνιας μίσθωσης και εν γένει των επενδύσεων και των αλλαγών χρήσης της κατοικίας, βάσει χωρικών δεδομένων, σε περιοχές της Αθήνας όπου υπάρχει κορεσμός και ανάπτυξη της εις βάρος της κατοικίας.
 - ο την προστασία των υπερχρεωμένων νοικοκυριών από την απώλεια της κύριας κατοικίας τους.
 - ο την ρύθμιση της αγοράς ενοικίων και την προστασία των ενοικιαστών .
 - ο την ενίσχυση του ρόλου των Δήμων στην ανάληψη έργων και προγραμμάτων για την κοινωνική κατοικία .
- Καταγράφουμε και αξιοποιούμε για στεγαστικά προγράμματα το κενό και διαθέσιμο κτιριακό απόθεμα στην επικράτεια που ανήκει στο Δήμο, δημόσιους φορείς και ιδιώτες, σε σύμπραξη με δημόσιους, συνεταιριστικούς και κοινωνικούς φορείς.
- Αξιοποιούμε κάθε διαθέσιμη χρηματοδοτική πηγή: ΕΣΠΑ, ΤΑ, Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων και Αναπτυξιακή Τράπεζα Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, Εθνικοί και ίδιοι πόροι.

3.2 Ποιοτικές Κοινωνικές υπηρεσίες και υποδομές

Με τον Καλλικράτη οι Δήμοι ανέλαβαν σημαντικές αρμοδιότητες στον τομέα της κοινωνικής πολιτικής, χωρίς να διατεθούν οι αναγκαίοι πόροι για την σωστή ανάπτυξη ποιοτικών κοινωνικών υπηρεσιών που να καλύπτουν με επάρκεια τις οξυμένες ανάγκες που αντιμετωπίζει η κοινωνία. Την περίοδο της κρίσης αναπτύχθηκαν βεβιασμένα, κυρίως μέσα από συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα και δωρεές, ένα μεγάλο πλέγμα κοινωνικών υπηρεσιών για την αντιμετώπιση ακραίων συνθηκών φτώχειας και αποστέρησης (βλ. Κόμβος Αλληλεγγύης, επέκταση δράσεων ΚΥΑΔΑ, δράσεις για τοξικοεξαρτημένους κ.α.), χρόνιων κοινωνικών προβλημάτων όπως η τοξικοεξάρτηση, αλλά και νέες προκλήσεις όπως η ανάγκη φροντίδας, υποστήριξης και ένταξης νεοεισερχόμενων προσφύγων και μεταναστών.

Παρά τα θετικά βήματα που έχουν γίνει, και παρά τις φιλότιμες προσπάθειες των εργαζόμενων (που όπως έχει αναδείξει η Ανοιχτή Πόλη στο μεγαλύτερο ποσοστό τους είναι συμβασιούχοι, με χαμηλές αμοιβές και κακές συνθήκες εργασίας), οι δομές στο Δήμο Αθηναίων συνεχίζουν να λειτουργούν πολύ κάτω από το επίπεδο των αναγκών, αλλά και με περιορισμένες δυνατότητες σε σχέση με τις σύγχρονες προδιαγραφές και προσεγγίσεις της κοινωνικής φροντίδας και προστασίας, και τις καλές πρακτικές που προωθούνται σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ταυτόχρονα, η κοινωνική πολιτική συχνά αντιμετωπίζεται με όρους επικοινωνίας και προβολής, χωρίς να επιλύονται χρόνια προβλήματα που έχουν να κάνουν με την υποχρηματοδότηση, την διάσπαρτη διακυβέρνηση και ανεπαρκή στελέχωση, και τις κακές συνθήκες εργασίας που εξαντλούν τους εργαζόμενους στον τομέα. Καμία πρόοδος δεν έχει γίνει και στο κρίσιμο ζήτημα της δημιουργίας ενός σταθερού μηχανισμού διάγνωσης, αξιολόγησης και

ιεράρχησης των μεγάλων και πολύπλευρων αναγκών διαφορετικών ευάλωτων ομάδων στις γειτονιές της Αθήνας.

Για την Ανοιχτή Πόλη, αποτελεί άμεση προτεραιότητα η διαμόρφωση ενός μόνιμου **δικτύου ποιοτικών δημόσιων/δημοτικών υπηρεσιών υποστήριξης και φροντίδας** για την αποκατάσταση της ποιότητας διαβίωσης, της ασφάλειας και της αξιοπρέπειας όλων των κατοίκων της πόλης, με ιδιαίτερη μέριμνα για τις ευάλωτες ομάδες και τις υποβαθμισμένες γειτονιές. Περισσότερο από ποτέ είναι απαραίτητες, δομές άμεσης παρέμβασης, ψυχοκοινωνικής στήριξης, δομές τοπικής υγείας και πρόληψης, μηχανισμοί παρέμβασης ενάντια στις διακρίσεις και την βία.

Καταπολέμηση της φτώχειας - Ενδυνάμωση ευάλωτων ομάδων

- Ενισχύουμε τις δομές άμεσης παρέμβασης, για: κάλυψη των βασικών αγαθών διαβίωσης σε όσες και όσους το έχουν ανάγκη, και παροχή βασικών υπηρεσιών υγιεινής και φροντίδας σε ανοιχτές δομές, παράλληλα με πολιτικές για την οικονομική ενίσχυση και την σταδιακή επανένταξη των ατόμων και των νοικοκυριών που βιώνουν τη φτώχεια.
- Στηρίζουμε νοικοκυριά σε κρίση, με οικονομική, νομική και ψυχοκοινωνική στήριξη και προγράμματα συμβουλευτικής και εργασιακής επανένταξης.
- Ενισχύουμε ουσιαστικά το πρόγραμμα παρέμβασης στον δρόμο (streetwork) των φορέων του Δήμου και τις συμπράξεις με άλλους εξειδικευμένους φορείς.

Κοινωνικές Υπηρεσίες Υγείας

- Επανασχεδιάζουμε τη **Δημοτική Πολιτική Δημόσιας Υγείας**, με επίκεντρο την ενίσχυση των Δημοτικών Ιατρείων σε όλες τις Κοινότητες, για την παροχή υπηρεσιών Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας σε αυτούς που το έχουν περισσότερη ανάγκη, χωρίς αποκλεισμούς και οικονομική επιβάρυνση.
- Διαθέτουμε χώρους του Δήμου στο Υπουργείο Υγείας για τη δημιουργία τουλάχιστον μιας Τοπικής Μονάδας Υγείας (TOMY), ανά Δημοτική Κοινότητα (σήμερα λειτουργούν μόλις 3).
- **Διασυνδέουμε όλες τις δομές Κοινωνικής Φροντίδας και Πρωτοβάθμιας Υγείας** σε επίπεδο Δημοτικής Κοινότητας, καθώς και στο σύνολο του Δήμου, για την ενίσχυση της συμπληρωματικότητας και τη διευκόλυνση της άμεσης απόκρισης στις ανάγκες των κατοίκων της πόλης.
- Προωθούμε συντονισμένες **δράσεις προληπτικής ιατρικής** στα σχολεία και τις γειτονιές.
- Υλοποιούμε δράσεις ευαισθητοποίησης σε θέματα ψυχικής υγείας, για την αποστιγματοποίηση της ψυχικής νόσου και την πρόληψη και φροντίδα σε επίπεδο κοινότητας.

Ολοκληρωμένη φροντίδα για την τοξικοεξάρτηση

Στο ζήτημα των ναρκωτικών, η κατασταλτική πολιτική έχει αποτύχει. Η προσέγγιση των χρηστών οφείλει να γίνεται πρωτίστως με όρους φροντίδας, με στόχο την προστασία της ανθρώπινης ζωής και αξιοπρέπειας. Η πρόταση της Ανοιχτής Πόλης περιλαμβάνει δράσεις για την Πρόληψη, τη Μείωση της Βλάβης, τη Θεραπεία και την Κοινωνική Επανένταξη.

- Ενισχύουμε τις δράσεις παρέμβασης στο δρόμο (streetwork), με στόχο την καταγραφή, την συστηματική επαφή με τους χρήστες και την διασύνδεσή τους με ποικίλες υπηρεσίες στην Κοινότητα (υπηρεσίες υγείας, καθαριότητας, σίτισης, στέγασης κλπ).
- Εντείνουμε την συνεργασία και τον συντονισμό με τους ειδικούς συναρμόδιους φορείς του Υπ. Υγείας (ΟΚΑΝΑ, ΚΕΘΕΑ και 18 Άνω) για τη **λειτουργία και ενίσχυση των χώρων εποπτευόμενης χρήσης ναρκωτικών**. Οι χώροι αυτοί στοχεύουν στην μείωση βλάβης, την αποτροπή θανάτων από υπερβολική δόση, τη σύνδεση των χρηστών με προγράμματα απεξάρτησης και την αποδυνάμωση των κυκλωμάτων διακίνησης ναρκωτικών.
- Δημιουργούμε **νέες δομές μείωσης της βλάβης και Κέντρα Ημέρας αποκεντρωμένα στις γειτονιές**, με σκοπό την πρόνοια και περίθαλψη σε πρώτο βαθμό των χρηστών, στο πλαίσιο ενός ολοκληρωμένου σχεδιασμού σε συνεργασία με τους φορείς του Υπουργείου Υγείας.
- Χρηματοδοτούμε από το ΕΣΠΑ **καινοτόμο πιλοτικό πρόγραμμα άμεσης στέγασης ουσιοεξαρτημένων και ατόμων με πολλαπλές επιβαρύνσεις** (διπλή διάγνωση), με βάση την προσέγγιση housing first, δηλαδή τη στέγαση σε ημιαυτόνομες υποστηριζόμενες στεγαστικές μονάδες και την σταθερή (μακροπρόθεσμη) παροχή εξατομικευμένων υπηρεσιών για την σταδιακή τους απεξάρτηση, αποκατάσταση και κοινωνική ένταξή τους.
- Υλοποιούμε **προγράμματα ενημέρωσης καθολικής και επικεντρωμένης πρόληψης** που απευθύνονται στο γενικό πληθυσμό αλλά και σε ειδικές ευάλωτες ομάδες (π.χ. άνεργοι, μετανάστες, άποροι και κοινωνικά περιθωριοποιημένοι κ.α.).
- Οργανώνουμε δίκτυο έγκαιρης παρέμβασης στη σχολική κοινότητα, με ενημέρωση για τις νέες μορφές εξάρτησης, ειδικά προγράμματα για εφήβους και νέους, σε συνεργασία με το Υπ. Παιδείας

και την σχολική κοινότητα.

- Υλοποιούμε **δράσεις για την υποστήριξη των γονέων**, με στόχο την ολιστική προσέγγιση των αναγκών των εξαρτημένων γονέων και των παιδιών τους, την παροχή εξειδικευμένης ψυχοκοινωνικής φροντίδας και τη μείωση του συναισθηματικού και οικονομικού κόστους, που συνεπάγεται η τοποθέτηση των παιδιών σε Ιδρύματα Παιδικής Προστασίας.
- Υλοποιούμε **προγράμματα κοινωνικής ένταξης**, με δράσεις υποστήριξης για την επανασύνδεση με το εκπαιδευτικό σύστημα, προγράμματα επαγγελματικού προσανατολισμού, ανάπτυξης δεξιοτήτων και υποστήριξης για ένταξη στην αγορά εργασίας, υπηρεσίες νομικής υποστήριξης, δράσεις υποστήριξης με στόχο την ανάπτυξη δομών κοινωνικής επιχειρηματικότητας (Κοιν. Σ.Επ.)
- Κρίσιμο σημείο για την επιτυχία υλοποίησης όλου του φάσματος των υπηρεσιών που επιδιώκουμε είναι η **συνεργασία και συνέργεια όλων** των εμπλεκόμενων φορέων, υπηρεσιών, αλλά και ομάδων από την κοινωνία των πολιτών, σε μια δύσκολη προσπάθεια για την αντιμετώπιση ενός σύνθετου πολυ-παραγοντικού κοινωνικού φαινομένου.

Φροντίδα των ζώων

Αναγνωρίζοντας τα θετικά βήματα που έχουν γίνει τα τελευταία χρόνια, η Ανοιχτή Πόλη, δίνει μεγάλη σημασία στην ενίσχυση και συνεχή βελτίωση των υπηρεσιών, των χώρων και των προγραμμάτων για τα ζώα συντροφιάς και τα αδέσποτα ζώα σε όλες τις γειτονιές, σε συνεργασία με την τοπική κοινωνία, τους δημότες, τις φιλοζωικές οργανώσεις και τους κτηνιάτρους.

- Ενισχύουμε και αναβαθμίζουμε το **δίκτυο υπηρεσιών για τα ζώα συντροφιάς και τα αδέσποτα** με υποστήριξη της λειτουργίας του Δημοτικού Κτηνιατρείου, του καταφυγίου αδέσποτων ζώων του Δήμου Αθηναίων και την δημιουργία δημοτικού αποτεφρωτηρίου ζώων.
- Υλοποιούμε **καμπάνιες ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης** των ιδιοκτητών - και των δημοτών εν γένει, καθώς και στα σχολεία - σχετικά με τις ευθύνες και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από την κατοχή ενός ζώου συντροφιάς.
- Διευρύνουμε το πεδίο εφαρμογής και τον **έλεγχο εφαρμογής του νόμου σχετικά με τη σήμανση και τις στείρωσεις**, ιδιαίτερα για τις στείρωσεις αδέσποτων με αύξηση του π/υ και επέκτασή της δράσης και στις γάτες, με φιλοζωικές οργανώσεις και κτηνιάτρους.
- Ενεργοποιούμε δίκτυο εθελοντών για την καταγραφή των προβλημάτων και την ενεργό συμμετοχή τους στις δράσεις ευαισθητοποίησης και παρέμβασης. Παρέχουμε κίνητρα για υιοθεσία.
- Δημιουργούμε μηχανισμούς ελέγχου των σημείων πώλησης ζώων, για την αυστηρή εφαρμογή του υφιστάμενου νομικού πλαισίου, και παρέμβασης σε περιπτώσεις καταγγελίας κακοποίησης ζώων.
- Δημιουργούμε περισσότερα πάρκα σκύλων σε όλες τις γειτονιές.

Ριζική μεταρρύθμιση της διακυβέρνησης της κοινωνικής πολιτικής στο Δήμο

- Προχωράμε σε **ριζική αναδιάρθρωση της διακυβέρνησης των κοινωνικών υπηρεσιών** με στόχο την ενοποίηση διάσπαρτων αρμοδιοτήτων, την βελτίωση της αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας των παρεμβάσεων, την μείωση της γραφειοκρατίας και της εξάρτησης των φορέων που ασκούν κοινωνική πολιτική από τις κεντρικές υπηρεσίες.
- Δημιουργούμε **μόνιμο μηχανισμό διάγνωσης και αξιολόγησης κοινωνικών αναγκών**, με επιστημονικές μεθόδους καταγραφής κοινωνικών, οικονομικών και περιβαλλοντικών δεικτών, βάσεις γεωχωρικών δεδομένων για την ιεράρχηση της ευαλωτότητας και των αναγκών σε κάθε γειτονιά, ανοικτών και προσβάσιμων από κάθε ενδιαφερόμενο/η, δημιουργούμε μηχανισμούς υποδοχής και επεξεργασίας αιτημάτων και προτάσεων από τους πολίτες.
- Διεκδικούμε από το κεντρικό κράτος και υποστηρίζουμε ενεργά την **επαρκή σε αριθμό και επιστημονικές ειδικότητες στελέχωση όλων των δομών του Δήμου** που καλύπτουν πάγιες και κρίσιμες κοινωνικές ανάγκες.
- Δημιουργούμε **υπηρεσίες υποστήριξης και ενδυνάμωσης των εργαζομένων** στους δύσκολους και τόσο απαραίτητους τομείς της κοινωνικής φροντίδας, της υγείας και της κοινωνικής εργασίας. Για την βελτίωση των συνθηκών εργασίας τους, για την αποφυγή φαινομένων εργασιακής υπερκόπωσης και συναισθηματικής κατάρρευσης.

3.3. Κύκλος ζωής: παιδιά, νέοι και ηλικιωμένοι

Τα σχολεία στο επίκεντρο

Τα σχολεία είναι ένας πολύ σημαντικός πόρος για την πόλη και μπορούν να αξιοποιηθούν για πολλές δραστηριότητες για τα παιδιά και τους κατοίκους, πέραν του σχολικού ωραρίου. Ο Δήμος έχει την αρμοδιότητα να συντηρεί και να παρέχει την υλικοτεχνική υποδομή των σχολείων, υποχρέωση που παραμελείται συστηματικά. Για την Ανοιχτή Πόλη, τα σχολεία πρέπει να λειτουργούν συλλογικά ως

σχολικές κοινότητες, να γίνουν «κοινωνικοί πυκνωτές» στην κάθε γειτονιά και να και ανταποκρίνονται στις ανάγκες της γειτονιάς και της τοπικής κοινωνίας, με βάση τις αξίες της συμμετοχής, της συνεργασίας, της διαφορετικότητας, της αλληλεγγύης και της δημοκρατίας. Ταυτόχρονα ο Δήμος οφείλει να προστατεύει τα δικαιώματα του παιδιού και του μαθητικού πληθυσμού σε όλη την εκπαιδευτική διαδικασία και σε όλες τις βαθμίδες.

Ποιοτικές εγκαταστάσεις

- Δεσμεύουμε **επαρκείς πόρους για την άμεση επισκευή και συστηματική συντήρηση** των κτιριακών εγκαταστάσεων, την βελτίωση προσβασιμότητας και την κάλυψη των λειτουργικών αναγκών όλων των σχολικών μονάδων του Δήμου Αθηναίων. Ειδικό πρόγραμμα παρεμβάσεων σε σχολεία που χρήζουν άμεσης συντήρησης όπως τα 39ο Γυμνάσιο, 9ο ΓΕΛ, 3ο - 9ο ΕΠΑΛ, 73ο - 76ο, 2ο & 139ο Δημοτικό Σχολείο. Εξασφάλιση αυτόνομου κτιρίου για τη λειτουργία του Καλλιτεχνικού Σχολείου και ανέγερση του Ειδικού Σχολείου στην 7η ΔΚ στο οικόπεδο ΔΕΗ.
- Ίδρυνουμε επτά νέα Νηπιαγωγεία σε δύο χρόνια, ώστε από το 2021 να εφαρμοστεί πλήρως η δίχρονη υποχρεωτική προσχολική αγωγή.
- Πολλαπλασιάζουμε τους βρεφονηπιακούς σταθμούς και διευρύνουμε το ωράριο λειτουργίας τους, προκειμένου να εξυπηρετηθούν οι σύγχρονες ανάγκες των εργαζόμενων γονέων.
- Αναθέτουμε μελέτη για την καταγραφή των ελλείψεων, των βλαβών, της σεισμικής επάρκειας και την αναγκών στις σχολικές υποδομές όλων των βαθμίδων και **προγραμματίζουμε την υλοποίηση έργων** για την δημιουργία νέων σχολικών κτιρίων, ιδιαίτερα για τη στέγαση της δίχρονης προσχολικής αγωγής, την επισκευή/προσαρμογή των υφιστάμενων ώστε να πληρούν τις προδιαγραφές για ασφάλεια και προσβασιμότητα, και την ενεργειακή αναβάθμιση των μονάδων.
- Σχεδιάζουμε ειδικό πρόγραμμα αναβάθμισης, αύξησης του πρασίνου, βελτίωσης της περιβαλλοντικής λειτουργίας και εξοπλισμού των **σχολικών αυλών**.
- Ενισχύουμε τις υπηρεσίες του Δήμου ώστε να μπορούν να αναλάβουν με αυτεπιστασία την κάλυψη άμεσων αναγκών συντήρησης και επισκευής βλαβών, και να μπορούν να υλοποιήσουν γρήγορα μικρής κλίμακας μελέτες και τεχνικά έργα για την αναβάθμιση των σχολικών εγκαταστάσεων.

Ενίσχυση της κοινωνικής και εκπαιδευτικής λειτουργίας των σχολείων

- Υλοποιούμε το **πρόγραμμα “Ανοιχτό Σχολείο”** σε συνεργασία με την εκπαιδευτική κοινότητα και τους συλλόγους γονέων, **με χρήση των εγκαταστάσεων εκτός σχολικού ωραρίου** για την προώθηση δράσεων πολιτισμού, επιμόρφωσης και συμβουλευτικής, δραστηριοτήτων συλλογικών, νεανικών και κοινοτικών ομάδων, προγραμμάτων διαπολιτισμικότητας, διαγενεακής συνύπαρξης και δημοκρατίας, εξασφαλίζοντας ταυτόχρονα την ολοήμερη φύλαξη των χώρων.
- Διευρύνουμε την λειτουργία του **κοινωνικού φροντιστηρίου** για την στήριξη των οικονομικά αδύναμων μαθητών σε όλες τις γειτονίες.
- Διευρύνουμε την διανομή των **σχολικών γευμάτων** σε όλη την σχολική κοινότητα, μέσα από διαδικασίες που διασφαλίζουν την ποιότητα και την επαρκή ποσότητα.
- Στηρίζουμε τη **λειτουργία του ολοήμερου σχολείου** με στόχο καλύτερη λειτουργία του, την διασφάλιση των προϋποθέσεων για σωστή μελέτη και δημιουργική απασχόληση.
- Ενισχύουμε τον θεσμό της **Δημοτικής βιβλιοθήκης** με την λειτουργία παραρτημάτων στις 7 δημοτικές κοινότητες σε διασύνδεση με την εκπαιδευτική διαδικασία, με στόχο να αποτελέσει ζωντανό πόλο εκπαίδευσης, γνώσης, πληροφορίας και ψυχαγωγίας ιδιαίτερα για τους/τις μαθητές/τριες, εφήβους και νέους.
- Αναβαθμίζουμε και παραχωρούμε αρμοδιότητες στη Δημοτική Επιτροπή Παιδείας, σε άμεση συνεργασία με την σχολική κοινότητα και τα κοινοτικά συμβούλια.
- Ενισχύουμε τις Σχολικές Επιτροπές με 5 εκατομμύρια ευρώ, μέσα στην επόμενη τετραετία

Μια πόλη για το παιδί

Θέλουμε την Αθήνα πόλη φιλική, ασφαλή και δημιουργική για τα παιδιά από τα πρώτα χρόνια της ζωής τους. Δυστυχώς, η πολύπλευρη κρίση που αντιμετωπίζει η κοινωνία την τελευταία δεκαετία είχε πολύ επιβαρυντικές επιπτώσεις στα παιδιά, με αύξηση των περιστατικών κακοποίησης και παραμέλησης παιδιών, την εμπέδωση της παιδικής φτώχειας και τη συνολική υποβάθμιση των συνθηκών διαβίωσης αλλά και των ευκαιριών για το μέλλον μιας μεγάλης μερίδας παιδιών στην πόλη. Επιπλέον, η απουσία ουσιαστικών μηχανισμών ρύθμισης και ελέγχου των ιδρυμάτων προστασίας και φροντίδας παιδιών, αλλά και η απροθυμία των αρμόδιων αρχών να προχωρήσουν σε μια ουσιαστική πολιτική αποϊδρυματοποίησης των παιδιών, έχει οδηγήσει σε φαινόμενα εγκληματικής παραμέλησης, κακοποίησης και εκμετάλλευσης ανηλίκων που σοκάρουν μόνο όταν έρχονται στο φως της δημοσιότητας. Ο Δήμος δεν μπορεί να είναι απών από την συνεχή προσπάθεια εξάλειψης των φαινομένων αυτών, και από τη συνεχή προσπάθεια για τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης όλων των παιδιών που κατοικούν στην πόλη.

Στην Ανοιχτή Πόλη, επιδιώκουμε να δημιουργήσουμε συνθήκες για την ισότιμη πρόσβαση όλων των παιδιών της πόλης σε ευκαιρίες, υπηρεσίες και αξιοπρεπείς συνθήκες διαβίωσης. Θέλουμε τα παιδιά να

γνωρίσουν και να αγαπήσουν την πόλη τους, να μεγαλώσουν σε γειτονιές που μαθαίνουν στην συνύπαρξη, την δημοκρατία, την ενσυναίσθηση, και τη συμμετοχή.

Καταπολέμηση της παιδικής φτώχειας, κακοποίησης και παραμέλησης

- Υλοποιούμε προγράμματα για την καταπολέμηση της παιδικής φτώχειας.
- Ενισχύουμε τους μηχανισμούς πρόληψης, ανίχνευσης και παρέμβασης για παιδιά που διατρέχουν σοβαρό κίνδυνο και σε καταστάσεις βίας.
- Δημιουργούμε δομές για την υποστήριξη και προστασία παιδιών σε κρίση σε συνεργασία με τους αρμόδιους φορείς.
- Υλοποιούμε προγράμματα ενημέρωσης στα σχολεία και κατάρτισης για τον εντοπισμό και την αντιμετώπιση περιστατικών ενδοοικογενειακής βίας, αλλά και γενικότερα την αντιμετώπιση της βίας που αντιμετωπίζουν τα παιδιά και οι νέοι.
- Συνδράμουμε στη ρύθμιση, την παρακολούθηση και τον έλεγχο των ιδρυμάτων για παιδιά, προωθώντας και διεκδικώντας παράλληλα δράσεις για την ενίσχυση της αναδοχής και της σταδιακής αποϊδρυματοποίησης των παιδιών και των νέων.

Ασφαλείς δημόσιοι χώροι για το παιδί

- Δημιουργούμε ασφαλείς και φιλικές για τα παιδιά διαδρομές και χώρους στις γειτονιές, με επίκεντρο τις σχολικές μονάδες κάθε βαθμίδας.
- Ολοκληρώνουμε άμεσα την αναβάθμιση και πιστοποίηση όλων των παιδικών χαρών της Αθήνας, παράλληλα με την σταδιακή αναβάθμιση και εκσυγχρονισμό τους.
- Δημιουργούμε έναν σταθερό μηχανισμό για την παρακολούθηση της επάρκειας και της ασφάλειας των παιδικών χαρών, και ευρύτερα των χώρων που χρησιμοποιούνται από παιδιά.
- Ενισχύουμε τις τεχνικές υπηρεσίες του Δήμου ώστε να μπορούν να συντηρούν και να επισκευάζουν φθορές στις παιδικές χαρές και τους δημόσιους χώρους άμεσα με αυτεπιστασία. Τοποθετούμε όργανα και παιχνίδια για παιδιά με αναπηρία, δημιουργούμε περισσότερες προσβάσιμες παιδικές χαρές.
- Δημιουργούμε χώρους και διαδικασίες συμμετοχής των παιδιών, με προγράμματα συμμετοχικού σχεδιασμού για τις αυλές και τις διαδρομές γύρω από τα σχολεία, τους χώρους στην γειτονιά, τις υποδομές για τα παιδιά.

Μια πόλη για τους εφήβους και νέους

- Ενισχύουμε, αναβαθμίζουμε και επεκτείνουμε τους χώρους αθλητισμού, ψυχαγωγίας και δημιουργικότητας για τους νέους σε όλες τις γειτονιές.
- Υλοποιούμε προγράμματα για την αντιμετώπιση του εκφοβισμού, της σχολικής και οπαδικής βίας, του ρατσισμού, της ρητορικής του μίσους.
- Υλοποιούμε προγράμματα εκπαίδευσης, εξοικείωσης και πολιτικής αφύπνισης, σε θέματα διαπολιτισμικής συνύπαρξης, περιβαλλοντικής προστασίας, φύλου και σεξουαλικού προσανατολισμού, δημοκρατίας και συμμετοχής.

Φροντίζουμε αυτούς που μας φρόντισαν

Στον Δήμο της Αθήνας κατοικεί ένας μεγάλος αριθμός ατόμων τρίτης και τέταρτης ηλικίας, συχνά σε απομόνωση και σε συνθήκες που δυσκολεύουν την αξιοπρεπή και ενεργή συμμετοχή τους στην κοινωνία. Η στήριξη των ηλικιωμένων συμπολιτών μας οφείλει να ξεκινάει από όσους έχουν κάθε είδους άμεση ανάγκη και να επεκτείνεται σε δράσεις με τις οποίες όλοι αυτοί οι άνθρωποι, με ή χωρίς προβλήματα, αφενός, θα διατηρούν τη ζωντανή σχέση με την ζωή της πόλης και, αφετέρου, θα μπορούν να μεταφέρουν τη συσσωρευμένη εμπειρία, τις γνώσεις και τις δεξιότητές τους στους νεότερους.

- Αναπτύσσουμε δράσεις για την αντιμετώπιση της κοινωνικής απομόνωσης και της φτώχειας στην τρίτη ηλικία.
- Προωθούμε δράσεις για την ενεργό γήρανση και την επιμήκυνση και βελτίωση της κοινωνικής ζωής και της συμμετοχής των ατόμων τρίτης ηλικίας στις γειτονιές τους.
- Χρηματοδοτούμε παρεμβάσεις με κοινωνικά κριτήρια για την λειτουργική προσαρμογή των κατοικιών ηλικιωμένων ατόμων.
- Διευρύνουμε την κοινωνική ζωή και την αλληλοϋποστήριξη των ατόμων τρίτης ηλικίας, αναβαθμίζοντας και επεκτείνοντας τις Λέσχες Φιλίας σε όλες τις γειτονιές, με επαρκή στελέχωση και επιστημονική εποπτεία, με στόχο τον πολλαπλασιασμό τους και την παροχή περισσότερων και ποιοτικότερων υπηρεσιών.
- Επανασχεδιάζουμε τη δημοτική πολιτική κοινωνικής φροντίδας ατόμων τρίτης ηλικίας, αναπήρων και ασθενών, με ενίσχυση του προγράμματος «Βοήθεια στο Σπίτι», σε συνδυασμό με την εφαρμογή

σύγχρονου προγράμματος τηλεβοήθειας. Επεκτείνουμε το πρόγραμμα κατ' οίκον φροντίδας σε περιοχές που σήμερα δεν λειτουργεί (Παγκράτι, Άγιος Αρτέμιος, Κάτω Πατήσια, 1η κοινότητα).

- Εντάσσουμε στο ΕΣΠΑ τη δημιουργία **πιλοτικής ανοιχτής στεγαστικής δομής** για την αυτόνομη διαβίωση ηλικιωμένων με υποστηρικτικές υπηρεσίες.

3.4 Μια Ανοιχτή Πόλη των δικαιωμάτων και της διαφορετικότητας

Ανοιχτή πόλη για τα άτομα με αναπηρία

Οι δυσκολίες που αντιμετωπίζουν τα άτομα με αναπηρίες για πρόσβαση στους δημόσιους χώρους και λειτουργίες της πόλης, καθώς και οι σημαντικές ελλείψεις στο σύστημα προστασίας και φροντίδας καθιστούν τους ανθρώπους αυτούς αόρατους". Ο Δήμος οφείλει να δημιουργήσει τις προϋποθέσεις για την ισότιμη μεταχείριση και την προστασία των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία, σε συνεργασία με τους αρμόδιους φορείς και τις συλλογικές οργανώσεις του αναπηρικού κινήματος, μια ομάδα που αντιμετωπίζει αυξημένο κίνδυνο κοινωνικού αποκλεισμού, αλλά και άνισης μεταχείρισης και στιγματισμού.

Στόχος της Ανοιχτής Πόλης είναι να αναπτύξει ένα πλέγμα παρεμβάσεων που θα ξαναδώσει ορατότητα και αξιοπρέπεια στα άτομα με αναπηρία που κατοικούν και χρησιμοποιούν στην πόλη. Ανοιχτή Πόλη σημαίνει ουσιαστική στήριξη των δικαιωμάτων ατόμων με αναπηρία οποιασδήποτε μορφής, μέριμνα για διασφάλιση των απαιτούμενων υπηρεσιών φροντίδας και υποστήριξης για όλες και όλους, βελτίωση της ποιότητας ζωής και της καθημερινότητάς τους, παρεμβάσεις για την άρση των εμποδίων και των δυσκολιών που αντιμετωπίζουν για ισότιμη συμμετοχή στην ζωή της πόλης, την κοινωνική και εργασιακή ένταξη.

Βελτίωση των υπηρεσιών φροντίδας και υποστήριξης των ατόμων με αναπηρία

- Ενισχύουμε το πρόγραμμα "Βοήθεια στο σπίτι" με βάση τις ανάγκες ατόμων με αναπηρία, για την ολοκληρωμένη και ποιοτική παροχή κατ' οίκον υπηρεσιών φροντίδας, πρωτοβάθμιας υγείας και ψυχολογικής υποστήριξης, τη δυνατότητα διανομής παροχών για άπορους (π.χ. ΤΕΒΑ), την άμεση παρέμβαση και αρωγή των κοινωνικών υπηρεσιών του Δήμου με ίδια μέσα σε περιπτώσεις ανάγκης (π.χ. μετακίνηση για λόγους υγείας).
- Υποστηρίζουμε την πρόσβαση σε υπηρεσίες (π.χ. φυσικοθεραπείες) και τον απαραίτητο ιατρικό εξοπλισμό (π.χ. νοσοκομειακά κρεβάτια, αμαξίδια κλπ.) για ανασφάλιστους και άπορους δημότες, με δημιουργία ειδικού ταμείου αρωγής και υπηρεσίας ανακύκλωσης/επανάχρησης εξοπλισμού.
- Δημιουργούμε μηχανισμό ελέγχου των συνθηκών διαβίωσης, της ασφάλειας και της ποιότητας ζωής των αναπήρων με προβλήματα, και κέντρο υποδοχής καταγγελιών και παρέμβασης σε περιπτώσεις κακομεταχείρισης, κακοποίησης ή παραμέλησης.
- Ενισχύουμε την πρόσληψη εργαζομένων στην κοινωφελή εργασία με σκοπό τη συντροφιά ατόμων με αναπηρία στα πολιτιστικά και κοινωνικά δρώμενα της πόλης. Στηρίζουμε τον θεσμό του προσωπικού βοηθού σε συνεργασία με το αρμόδιο Υπουργείο.
- Εντάσσουμε στο ΕΣΠΑ την δημιουργία καινοτόμου διαδημοτικού κέντρου αποκατάστασης για όλες τις μορφές, σε συνεργασία με όμορους Δήμους.
- Υποστηρίζουμε την εργασιακή ένταξη των ατόμων με αναπηρία στις υπηρεσίες του Δήμου, αλλά και με την υποστήριξη της δημιουργίας ΚΟΙΝΣΕΠ ένταξης σε διάφορους τομείς.

Προσβασιμότητα στις υπηρεσίες του δήμου

- Προσαρμόζουμε όλα τα site του δήμου στις διεθνείς προδιαγραφές πρόσβασης W3C.
- Συστηματική επιμόρφωση και εκπαίδευση των υπαλλήλων του Δήμου σε θέματα αναπηρίας, για την καλύτερη εξυπηρέτηση των πολιτών.
- Υλοποιούμε πρόγραμμα σταδιακής εύλογης προσαρμογής των δημοτικών και δημόσιων κτιρίων στην πόλη, ώστε να παρέχουν μια ολιστική αλυσίδα πρόσβασης, η οποία θα ξεκινά από τους χώρους στάθμευσης για ΑΜΕΑ, ανελκυστήρες που να μπορούν να εξυπηρετήσουν και αμαξίδια, ειδικές τουαλέτες, αλλά και φιλική διαρρύθμιση του χώρου.

Προσβασιμότητα στον δημόσιο χώρο

- Υλοποιούμε συνολικό και μακροπρόθεσμο σχεδιασμό για την αναβάθμιση των πεζοδρομίων και των υποδομών, με βάση ενιαίες προδιαγραφές για την προσβασιμότητα αναπήρων και εμποδιζόμενων ατόμων.
- Μεριμνούμε και υποστηρίζουμε την εφαρμογή των απαιτήσεων για την καθολική προσβασιμότητα του αρ. 26 του Νέου Οικοδομικού Κανονισμού (Ν. 4067/2012), σε κάθε νέα υποδομή και κτίριο.

Προσβασιμότητα στον πολιτισμό, την πολιτική και κοινωνική ζωή

- Υποστηρίζουμε, μέσω διάθεσης χώρων και πόρων, ομάδες πολιτισμού από άτομα με αναπηρία.
- Δημιουργούμε δημοτική βιβλιοθήκη με βιβλία γραμμένα σε γραφή braille.
- Δημιουργούμε και ανανεώνουμε συστηματικά μία λίστα προσβάσιμων σε άτομα με αναπηρία επιχειρήσεων εστίασης, διασκέδασης, ψυχαγωγίας, διαμονής, αλλά και πολιτισμού.
- «Ανοίγουμε» τους χώρους πολιτισμού του Δήμου σε πολιτιστικές δράσεις, καθολικά προσβάσιμες, τόσο στο δομημένο περιβάλλον, όσο και στο περιεχόμενό τους, σε συνεργασία με ομάδες καλλιτεχνών που δραστηριοποιούνται στο πεδίο.
- Θεσμοθετούμε τη λειτουργία ειδικής δημοτικής επιτροπής με την συμμετοχή επιστημόνων, στελεχών του δήμου και εκπροσώπων των αναπηρικών οργανώσεων για την συνεχή παρακολούθηση και καταγραφή των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν τα άτομα με αναπηρία στον Δήμο της Αθήνας, και την επεξεργασία και διαβούλευση προτάσεων για την υπέρβασή τους.

Ανοιχτή Πόλη για Μετανάστες και Πρόσφυγες

Οι μεταναστευτικές κοινότητες αποτελούν πλούτο για την Αθήνα. Με όρους κοινωνικούς και οικονομικούς, ο Δήμος έχει μόνο να κερδίσει από την ενεργό ένταξη των μεταναστών στην καθημερινή ζωή της πόλης. Η ένταξη των μεταναστών επιτυγχάνεται όταν οι ίδιοι οι μετανάστες αισθάνονται ότι αποτελούν αναπόσπαστο, αδιαίρετο και ενεργό μέρος της κοινωνίας. Ένταξη σημαίνει πρόσβαση στους βασικούς θεσμούς της κοινωνίας, σημαίνει δικαίωμα στην αξιοπρέπεια και στην ισότητα, συμμετοχή και δικαίωμα στην αγορά εργασίας, στην υγεία, στην εκπαίδευση, στον πολιτισμό, στο θρησκευτικό δικαίωμα, στο πολιτικό σύστημα, στα κοινά. Δηλαδή, ένταξη διαρθρωτικής μορφής, με ισχυρή την κοινωνική συμμετοχή και την από κοινού δράση.

Ο Δήμος οφείλει να παίξει πρωταρχικό ρόλο για την ουσιαστική ένταξη των μεταναστών και των προσφύγων που ζουν στις γειτονιές της Αθήνας. Η Τοπική Αυτοδιοίκηση έχει το πλεονέκτημα της άμεσης επαφής με τους αλλοδαπούς που κατοικούν στην πόλη, γνωρίζει καλύτερα τα ιδιαίτερα προβλήματα και ζητήματα που προκύπτουν κάθε φορά και μπορεί να παρακολουθεί από κοντά τη δραστηριότητα και τα αιτήματα των τοπικών μεταναστευτικών κοινοτήτων.

- Ενισχύουμε τη λειτουργία των Συμβουλίων Ένταξης Μεταναστών και Προσφύγων (Σ.Ε.Μ.Π.), με μεγαλύτερη εμπλοκή των ιδίων των κοινοτήτων και των μεταναστευτικών ομάδων και κοινοτήτων, για τη διαβούλευση και διαμόρφωση προτάσεων σχετικά με τις ανάγκες και τα αιτήματα των μεταναστών και των προσφύγων, στην κάθε γειτονιά.
- Διευρύνουμε τη λειτουργία και τις δράσεις των Κέντρων Ένταξης Μεταναστών (Κ.Ε.Μ.), για την ουσιαστική υποστήριξη των μεταναστών και των προσφύγων, την πληροφόρησή τους σχετικά με τα δικαιώματά τους και τις δυνατότητες πρόσβασης σε προγράμματα και υπηρεσίες, την υποστήριξη της διαδικασίας κοινωνικής και εργασιακής ένταξής τους. Επεκτείνουμε τα ΚΕΜ σε όλες τις κοινότητες (μέχρι σήμερα στην Αθήνα λειτουργεί μόλις ένα ΚΕΜ) και βελτιώνουμε τις υπηρεσίες που παρέχουν σε συνεργασία με την Δ/ση Κοινωνικής Ένταξης του Υπ. Μετανάστευσης και Ασύλου, τις μεταναστευτικές κοινότητες και την κοινωνία των πολιτών.
- Εφαρμόζουμε προγράμματα διαπολιτισμικής επαφής στις γειτονιές, για την εξοικείωση και την δημιουργική συνύπαρξη της κοινωνίας υποδοχής με τους μετανάστες και τους πρόσφυγες και αντίστροφα. Η ένταξη δεν είναι μια μονομερής υποχρέωση των μεταναστών και των προσφύγων, αλλά μια αμφίδρομη διαδικασία που αφορά όλη την κοινωνία.
- Εφαρμόζουμε καμπάνιες ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης, και δραστηριότητες διαπολιτισμικής επαφής στα "Ανοιχτά Σχολεία" της Αθήνας. Αναπτύσσουμε προγράμματα γλωσσομάθειας, πολιτειακής αγωγής, κατάρτισης, εργασιακής συμβουλευτικής, πρακτικής άσκησης, πιστοποίησης δεξιοτήτων και ευρύτερα εργασιακής ένταξης.
- Αναλαμβάνουμε πρωτοβουλίες με πρωταγωνιστικό ρόλο για τον μεγαλύτερο δήμο της χώρας στο "Δίκτυο Πόλεων για την Ένταξη" και σε άλλες αντίστοιχες δικτυώσεις σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης, για την προώθηση μιας ανθρωπιστικής, ειρηνικής πολιτικής για την υποδοχή και ένταξη των μεταναστών και των προσφύγων στις χώρες της ΕΕ.
- Υλοποιούμε στεγαστικά προγράμματα για πρόσφυγες και μετανάστες, σε συντονισμό και συνεργασία με το Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου, παράλληλα με την ευρύτερη πολιτική κατοικίας του Δήμου για την πρόσβαση των ευάλωτων ομάδων σε προσιτή κατοικία.
- Προωθούμε την ένταξη των παιδιών των μεταναστών και προσφύγων σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης, σε συνεργασία με το Υπουργείο Παιδείας.
- Εξασφαλίζουμε το στοιχειώδες δικαίωμα των μεταναστευτικών κοινοτήτων του Δήμου για άσκηση της θρησκευτικής τους λατρείας και ταφή σύμφωνα με τα ήθη και έθιμα τους.
- Διεκδικούμε το δικαίωμα του εκλέγειν και εκλέγεσθαι στην τοπική αυτοδιοίκηση. Υπάρχουν μετανάστες που ζουν πάνω από τριάντα χρόνια στην Ελλάδα. Τα πολλαπλά έτη και οι ισχυροί δεσμοί με τη χώρα, ανεξαρτήτως δεσμών αίματος και ιθαγένειας, είναι σημαντικοί όροι ομαλής συνύπαρξης. Είναι λειτουργικό, τόσο για τους ίδιους, όσο και για την κοινωνία, να έχουν πρόσβαση στα κοινά, αφού ήδη συνεισφέρουν σε αυτά.

Ανοιχτή Πόλη για τους ΛΟΑΤΚΙ+

Η Αθήνα Ανοιχτή Πόλη είναι συμπεριληπτική για όλες τις κοινωνικές ομάδες, χωρίς κριτήρια διαχωρισμού, χωρίς ανοχή σε περιστατικά ρατσιστικών και σεξιστικών συμπεριφορών. Ο Δήμος της Αθήνας, έχει την υποχρέωση να δημιουργήσει τις προϋποθέσεις, ώστε τα ΛΟΑΤΚΙ+ άτομα να ζουν με αξιοπρέπεια και χωρίς φόβο, απολαμβάνοντας πλήρη και ισότιμα δικαιώματα. Ο Δήμαρχος του μεγαλύτερου Δήμου της χώρας πρέπει να είναι ο επικεφαλής μιας τέτοιας προσπάθειας, για να έχουμε μία πραγματικά «πολύχρωμη και ανοιχτή πόλη», όπου διαφορετικά άτομα θα συνυπάρχουν αρμονικά με το «διαφορετικό».

- Αναλαμβάνουμε πρωτοβουλίες για τη θεσμοθέτηση του πολιτικού γάμου και της τεκνοθεσίας ομόφυλων ζευγαριών.
- Ενισχύουμε την λειτουργία του ξενώνα φιλοξενίας για ΛΟΑΤΚΙ+ άτομα που έχουν εκδιωχθεί από το σπίτι τους ή που έχουν υποστεί ρατσιστικές επιθέσεις.
- Εκπαιδεύουμε το προσωπικό του Δήμου, κυρίως σε υπηρεσίες που έρχονται σε επαφή με το κοινό (ιατρικό προσωπικό, γυμναστήρια, ληξιαρχείο και άλλες υπηρεσίες εξυπηρέτησης κοινού). Ενισχύουμε τις συμβουλευτικές υπηρεσίες του.
- Διοργανώνουμε εκδηλώσεις και ημερίδες για την ενημέρωση πάνω σε ζητήματα ταυτότητας και έκφρασης φύλου, έμφυλων διακρίσεων και σεξουαλικού προσανατολισμού.
- Στηρίζουμε τη διοργάνωση του Athens Pride, και ευρύτερα τη συμμετοχή του Δήμου στην κοινωνική ζωή της ΛΟΑΤΚΙ+ κοινότητας (σχετικές διεθνείς ημέρες, ημέρες μνήμης κτλ.).

Οριζόντιες παρεμβάσεις για τον διαπολιτισμικό, φεμινιστικό και διαθεματικό μετασχηματισμό του Δήμου

- Θεσπίζουμε τη **Χάρτα Δικαιωμάτων του Δήμου της Αθήνας**, με έμφαση στα ζητήματα αναγνώρισης, ισότιμης μεταχείρισης, διαφορετικότητας και ενδυνάμωσης των ευάλωτων ομάδων που διαβιούν στην πόλη. Η Αθήνα γίνεται φορέας προστασίας και εγγύησης των δικαιωμάτων όλων των κατοίκων, των εργαζομένων και των χρηστών της πόλης με ενεργοποίηση του πολιτισμού, και στρατηγικές συμμαχίες με ομάδες της κοινωνίας των πολιτών, κοινωνικές οργανώσεις και άλλες ενεργές συλλογικότητες.
- Εφαρμόζουμε στρατηγική για την **ενσωμάτωση της διαπολιτισμικής, φεμινιστικής και διαθεματικής προσέγγισης σε όλες τις υπηρεσίες του Δήμου**, τις κοινότητες και τις τομεακές πολιτικές, με εκπαιδευτικά προγράμματα κατάρτισης, έκδοση οδηγιών/εγκυκλίων για την καταπολέμηση διακρίσεων, κακοποιητικών συμπεριφορών και ανισοτήτων στις εσωτερικές λειτουργίες του Δήμου, στα έγγραφα και τις ιστοσελίδες του Δήμου και των φορέων του.
- Εντάσσουμε την **διάσταση του φύλου οριζόντια σε όλες τις διευθύνσεις του δήμου Αθηναίων**. Υιοθετούμε το gender mainstreaming και το gender budgeting, με στόχο τη συμπερίληψη, την ενδυνάμωση των γυναικών, τη στήριξη της γυναικείας επιχειρηματικότητας κτλ.
- Εφαρμόζουμε **πρωτόκολλο για την αντιμετώπιση της σεξουαλικής παρενόχλησης, της έμφυλης βίας και των διακρίσεων μεταξύ των εργαζομένων του Δήμου**.
- Θεσμοθετούμε την υποχρεωτική χρήση γλώσσας ευαίσθητης ως προς τα ζητήματα του φύλου, τόσο στα επίσημα έγγραφα, όσο και στις ιστοσελίδες του Δήμου και σε κάθε δημόσια απεύθυνση.
- Δημιουργούμε **Παρατηρητήριο Ισότητας, Δικαιωμάτων και Κοινωνικής Συνοχής**, για την παρακολούθηση και άμεση παρέμβαση σε περιστατικά και συνθήκες που εντείνουν την βία, τις ανισότητες, τις διακρίσεις (με βάση το φύλο, την καταγωγή, την θρησκεία, την σωματική κατάσταση, ή τις σεξουαλικές προτιμήσεις) και την παραβίαση των δικαιωμάτων.
- Λαμβάνουμε υπόψη τις **ανάγκες των γυναικών και των κοριτσιών στον αστικό σχεδιασμό και τις αναπλάσεις που υλοποιεί ο Δήμος**, με στόχο τη μεγαλύτερη συμπερίληψη και την ασφάλεια των θηλυκοτήτων.
- **Αναδεικνύουμε την ιστορία της πόλης μέσα από έκκεντρες ή αποσιωπημένες αφηγήσεις** (από τη σκοπιά των γυναικών, των ΛΟΑΤΚΙ+, των μεταναστών/προσφύγων, των αλλόθρησκων Ελλήνων). Δημιουργία τοπόσημων και σχετικές παρεμβάσεις στην ονοματοδοσία οδών και πλατειών.

- ο 4. Πόλη πολυλειτουργική που ενισχύει τις δημιουργικές δυνάμεις των κατοίκων της
 - **Ενίσχυση της μικρομεσαίας επιχειρηματικότητας και της κοινωνικής οικονομίας**
 - **Στρατηγική για τον πολιτισμό και την δημιουργική οικονομία**
 - Στρατηγική για τον αθλητισμό και τη φυσική δραστηριότητα
 - **Στρατηγική για εξισορρόπηση της λειτουργίας και για τη βιωσιμότητα του αστικού τουρισμού στην Αθήνα.**
 - **Διατήρηση του Δήμου Αθηναίων ως το Διοικητικό Κέντρο της χώρας**

Η Αθήνα βρίσκεται τα τελευταία χρόνια, μετά από μια μακρά περίοδο οικονομικής κρίσης, μετά και από την συγκυρία της πανδημίας που ακολούθησε, μπροστά σε σημαντικές αλλαγές. Η στεγαστική κρίση προκαλεί μεγάλες δυσκολίες πρόσβασης σε οικονομική και αξιοπρεπή κατοικία ενώ, ιδιαίτερα το κέντρο έρχεται αντιμέτωπο και με μια νέα πρόκληση: τις πιέσεις μιας έντονης και ανεξέλεγκτης υπερτουριστικοποίησης, την εξάπλωση νέων πρακτικών όπως οι βραχυχρόνιες μισθώσεις/airBnB και τις επιθετικές πρακτικές μιας διεθνούς πλέον αγοράς real-estate. Οι απειλές και οι κίνδυνοι για την πόλη έχουν καταγραφεί από ειδικούς και μη: απώλεια χαρακτηριστικών όπως η πολυλειτουργικότητα και η συνεκτικότητα, πίεση στο στεγαστικό και επιβάρυνση των γειτονιών κατοικίας, εκτοπισμός εμπορικών λειτουργιών/clusters του ιστορικού κέντρου. Τελικά, μετατροπή των κεντρικών περιοχών σε ένα μονοθεματικό «πάρκο» τουρισμού και αναψυχής, το οποίο δεν είναι βιώσιμο και ελκυστικό ούτε και από την οπτική του τουρισμού. Δυστυχώς, μια τέτοια αρνητική εξέλιξη για την Αθήνα ενισχύουν και αυθαίρετες αποφάσεις της κυβέρνησης, όπως αυτή για την απομάκρυνση της διοίκησης από το κέντρο και τη δημιουργία κυβερνητικού κέντρου στον χώρο της ΠΥΡΚΑΛ.

Εμείς ως Ανοιχτή Πόλη, θεωρούμε ότι ο δήμος Αθηναίων δεν μπορεί να μένει θεατής των εξελίξεων ή, ακόμα χειρότερα, να τροφοδοτεί μονόπλευρα το προβληματικό μοντέλο της ανεξέλεγκτης αγοράς του τουρισμού και της αναψυχής, σε βάρος της καθημερινότητας των πολλών και των προοπτικών της πόλης. Είναι μια από τις βασικές πολιτικές μας διαφορές με την απερχόμενη δημοτική αρχή.

Το όραμά μας για το μέλλον της πρωτεύουσας είναι ταυτισμένο με τον χαρακτήρα της ως πολυλειτουργικό, πολιτικό, πολιτιστικό, οικονομικό κέντρο, με ενίσχυση των γειτονιών και της μόνιμης κατοικίας: Η συνύπαρξη και ανάμιξη της κατοικίας, της διοίκησης, του πολιτισμού, του εμπορίου και των μικροεργαστηρίων, αλλά και της αναψυχής, είναι δυναμικά στοιχεία της φυσιογνωμίας της Αθήνας. Συμβάλλουν σε μια πόλη πιο συνεκτική, με κοινωνική ανάμιξη και ζωντανό δημόσιο χώρο, σε μια πόλη πιο ανθεκτική στις οικονομικές διακυμάνσεις.

Η πρώτη και άμεση κίνηση από την πλευρά μας ως Ανοιχτή Πόλη θα είναι η διεκδίκηση, με κάθε μέσο, της πλήρους ανατροπής της απόφασης για απομάκρυνση της διοίκησης από το κέντρο της Αθήνας. Αυτή ήταν η θέση μας, όπως και πολλών επιστημονικών συλλόγων και φορέων, από την πρώτη στιγμή που παρουσιάστηκε το σχέδιο ΠΥΡΚΑΛ. Παράλληλα, επείγει ο επαναπροσδιορισμός της στρατηγικής του δήμου για τον Τουρισμό: από τη λογική του τουριστικού marketing και την άκριτη ποσοτική μεγέθυνση σήμερα, σε ένα μοντέλο βιώσιμο, που θα θέτει ποιοτικούς στόχους, όρους και κανόνες και θα λαμβάνει υπόψη τις δυνατότητες των υποδομών της πόλης.

Το άλλο ευρύ πεδίο παρέμβασης, αφορά το θετικό όραμά μας για την πόλη. Το πρόγραμμά μας δηλαδή για την στήριξη των κρίσιμων λειτουργιών που συνθέτουν τη δυναμική και την ζωντάνια της Αθήνας:

- Για την κατοικία, με σχέδιο για στήριξη της μόνιμης κατοικίας, με ενεργοποίηση του κτιριακού αποθέματος, με προγράμματα πρόσβασης στην στέγη με κοινωνικά κριτήρια και με συγκεκριμένες προτάσεις για την ρύθμιση του AirBnB.

- Για την μικρομεσαία επιχειρηματικότητα σε παραδοσιακούς κλάδους, αλλά και σε νέους με έμφαση στην καινοτομία. Για την Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία.
- Για τον πολιτισμό, ως δυναμικό στοιχείο της καθημερινότητας της πόλης και της δημιουργικής οικονομίας.
- Για τον αθλητισμό, με μια σύγχρονη αντίληψη φυσικής δραστηριότητας που θα αναπτύσσεται σε οργανωμένους χώρους και σύγχρονες υποδομές, αλλά και θα ανοίγεται στην καθημερινότητα της πόλης.

■ 4.1. Ενίσχυση της μικρομεσαίας επιχειρηματικότητας και της κοινωνικής οικονομίας

Οι πόλεις σήμερα μπορούν να λειτουργήσουν ως κινητήριοι μοχλοί παραγωγής και καινοτομίας, αξιοποιώντας την πυκνότητα, τη ποικιλομορφία των δραστηριοτήτων, αλλά και την ανάμειξη των χρήσεων που χαρακτηρίζουν τα αστικά κέντρα. Επιπλέον, η υψηλή διείσδυση της τεχνολογίας, επιτρέπει σε μικρότερες επιχειρήσεις να συμμετέχουν σε δίκτυα παραγωγής και διανομής, διαμορφώνοντας φυτώρια νέων ιδεών, επιχειρήσεων και θέσεων εργασίας με την αξιοποίηση ενός υψηλά εξειδικευμένου προσωπικού.

Η Αθήνα έχει δυνατά στοιχεία, έχει ανθρώπινο δυναμικό, αλλά αντιμετωπίζει και ταχύτατες αλλαγές που απαιτούν σχέδιο και δράση. Τα τελευταία χρόνια πολλές μικρομεσαίες επιχειρήσεις αντιμετώπισαν σοβαρά προβλήματα σαν συνέπεια των αλληπάλληλων κρίσεων και είτε οδηγήθηκαν στην έξοδό τους από την αγορά, είτε εκτοπίστηκαν από τους χώρους που δραστηριοποιούνταν.

Στόχος μας είναι να ενθαρρύνουμε ένα άλλο αναπτυξιακό μοντέλο για τον Δήμο, πιο δίκαιο, πιο βιώσιμο και ανθεκτικό: με αύξηση και στροφή των επενδύσεων σε νέους τομείς, με ενίσχυση της καινοτομίας και δημιουργία νέων ποιοτικών θέσεων εργασίας, με ενίσχυση της μικρομεσαίας επιχειρηματικότητας, των νέων αλλά και παραδοσιακών δραστηριοτήτων που είναι η ραχοκοκκαλιά της οικονομίας της πόλης.

Σε αυτό το πλαίσιο, προτείνουμε:

- Τη σύσταση, υπό την εποπτεία του Δήμου και σε συνεργασία με πανεπιστήμια, επιστημονικούς και παραγωγικούς φορείς (εμπορικοί σύλλογοι, επιμελητήρια), **Παρατηρητηρίου Οικονομικής Δραστηριότητας** στο Δήμο Αθηναίων. Το Παρατηρητήριο θα συλλέγει και θα καταγράφει δεδομένα από την οικονομική δραστηριότητα στα όρια του Δήμου, τις μορφές της, την ανάπτυξη του τουρισμού (ξενοδοχεία, βραχυχρόνια μίσθωση), την κατάσταση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (π.χ. καταγραφή έναρξης/λήξης επιχειρήσεων), τις αλλαγές στις χρήσεις γης. Με βάση ένα τέτοιο εργαλείο, ο Δήμος θα μπορεί να προτείνει την εφαρμογή συγκεκριμένων πολιτικών.

και προωθούμε παρεμβάσεις για την στοχευμένη στήριξη της μικρομεσαίας επιχειρηματικότητας:

- Ενισχύουμε χρηματοδοτικά την παραγωγική δραστηριότητα, μέσω διάθεσης μικροπιστώσεων (έως 25.000ευρώ κεφάλαιο εκκίνησης) σε νέες μικρές επιχειρήσεις παραγωγικού σκοπού που εγκαθίστανται σε συγκεκριμένες ζώνες της πόλης (π.χ. μικροβιοτεχνίες, παραδοσιακά επαγγέλματα, δημιουργική βιομηχανία κλπ).
- Διασύνδεση πολεοδομικού σχεδιασμού και αναπτυξιακής στρατηγικής του Δήμου: προστασία χρήσεων και υποστήριξη τοπικών επιχειρήσεων μέσω πολεοδομικών παρεμβάσεων, με τον παράλληλο σχεδιασμό ποιοτικού δημόσιου χώρου. Παρεμβάσεις σε καίριους εμπορικούς δρόμους σε κάθε γειτονιά, για την βελτίωση της προσβασιμότητας αλλά και την ενίσχυση της ελκυστικότητάς τους. Ενισχύουμε τις συνέργειες για δημιουργία μικρών τοπικών εμπορικών κέντρων.
- Εξορθολογίζουμε τα δημοτικά τέλη προς όφελος επιχειρήσεων που λειτουργούν σε γειτονιές που έχουν πληγεί ιδιαίτερα, αλλά και με βάση το είδος της δραστηριότητας κάθε επιχείρησης.
- Επιδοτούμε το ενοίκιο για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα σε νέες εμπορικές επιχειρήσεις, που εγκαθίστανται σε εγκαταλελειμμένους εμπορικούς δρόμους και στοές. Προσφέρουμε αντίστοιχα κίνητρα για την επιστροφή μεταποιητικών επιχειρήσεων χαμηλής όχλησης.
- Μειώνουμε το ενεργειακό κόστος, μέσω ένταξης συστάδων επιχειρήσεων σε ενεργειακές κοινότητες.

Ενισχύουμε την Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία (ΚΑΛΟ), μέσω δημιουργίας διοικητικής δομής στο οργανόγραμμα του Δήμου Αθηναίων (για την στήριξη των φορέων ΚΑΛΟ) και Συντονιστικού Κέντρου Ανάπτυξης ΚΑΛΟ, με σκοπό:

- να συντονίζει τις σχετικές με την ΚΑΛΟ ενέργειες στον Δήμο Αθηναίων.
 - να αξιολογεί τους φορείς ΚΑΛΟ και να τους βοηθά με την εξεύρεση χρηματοδοτήσεων και άλλων εργαλείων ανάπτυξης.
 - να αξιοποιεί την αδρανή περιουσία του Δήμου για να παρέχεται σε φορείς ΚΑΛΟ και Ενώσεις ΚΑΛΟ.
 - να λειτουργήσει ως χώρος θερμοκοιτίδας νέων φορέων ΚΑΛΟ.
 - να επικοινωνεί με τους πολίτες τις βασικές αρχές της ΚΑΛΟ. (εκθεσιακοί χώροι, ανοιχτά σχολεία, μουσικά και εικαστικά φεστιβάλ).
- Προχωράμε σε προγραμματικές συμβάσεις μεταξύ του Δήμου Αθηναίων και των Πανεπιστημίων που βρίσκονται εντός των ορίων του, με σκοπό την υλοποίηση προγραμμάτων για ενίσχυση και ανάπτυξη συνεργιών μεταξύ των μικρών επιχειρήσεων.

- 4.2. Στρατηγική για εξισορρόπηση της λειτουργίας και για τη βιωσιμότητα του αστικού τουρισμού στην Αθήνα. Ρύθμιση λειτουργιών, όπως οι βραχυχρόνιες μισθώσεις, που συμπιέζουν την κατοικία και τις χρήσεις γειτονιάς.

Ο αστικός τουρισμός αποτελεί σημαντική οικονομική δραστηριότητα για την Αθήνα, δραστηριότητα που εμπλέκει πολλούς διαφορετικούς κλάδους, από τη διαμονή και την εστίαση μέχρι την παροχή πλήθους υπηρεσιών. Η ανεξέλεγκτη υπερεπέκτασή του τα τελευταία χρόνια στην Αθήνα, δημιουργεί, ωστόσο, μια σειρά από πιεστικά προβλήματα για την πόλη και τους κατοίκους της. Τέτοια προβλήματα είναι η σύγκρουση με άλλες σημαντικές οικονομικές δραστηριότητες, όπως το εμπόριο και η μικρής κλίμακας μεταποίηση, η τάση για εκτοπισμό λειτουργιών που είναι ιστορικά συνδεδεμένες με το κέντρο της Αθήνας (π.χ. μπαχαράδικα στην Ευριπίδου), η πίεση στην μόνιμη κατοικία με αλλαγή χρήσης ολόκληρων γειτονιών, ιδιαίτερα μέσω της επέκτασης των βραχυχρόνιων μισθώσεων.

Επίσης, ο υπερτουρισμός ασκεί μεγάλη πίεση στις ήδη ανεπαρκείς και δυσλειτουργικές δημόσιες υποδομές και στο δημόσιο χώρο, γεγονός που επιβαρύνει όχι μόνο την καθημερινότητα των μόνιμων κατοίκων αλλά και την ίδια τη βιωσιμότητα του τουρισμού στην Αθήνα. Το έντονο κυκλοφοριακό πρόβλημα, η κατανάλωση και κατάληψη του δημόσιου χώρου, η πίεση στα βασικά δίκτυα υποδομής, υποβαθμίζει την εμπειρία της πόλης για όλες και όλους, μόνιμους κατοίκους και επισκέπτες.

Δυστυχώς, παρότι το θέμα της ανεξέλεγκτης τουριστικοποίησης και των συνεπειών της έχει ανοίξει για τα καλά τα τελευταία χρόνια και έρχεται στο προσκήνιο από κατοίκους όλων των γειτονιών του κέντρου της πόλης, δημοτική αρχή και κυβέρνηση, είτε παρακολουθούν άπραγοι, είτε ενισχύουν με τις επιλογές τους αυτό το σαθρό μοντέλο ανάπτυξης.

Η Αθήνα χρειάζεται άμεσα ολοκληρωμένη στρατηγική για την εξισορρόπηση του τουρισμού με άλλες λειτουργίες της πόλης και την προστασία της πολυλειτουργικότητας. Άλλωστε αυτό που ελκύει τους τουρίστες στην Αθήνα, ανάμεσα στα άλλα, είναι ο πλούτος των μικτών χρήσεων, η απώλεια του οποίου θα είναι και απώλεια για το τουριστικό προϊόν της πόλης. Ακόμα, μία πόλη με πυκνό δίκτυο δημόσιων μέσων μαζικής μεταφοράς, με πράσινο και ελεύθερους χώρους, με δημόσιες υποδομές και πολιτισμό, είναι μία πόλη αξιοβίωτη για τους κατοίκους της και ελκυστική για τους επισκέπτες.

Ως Ανοιχτή Πόλη, προτείνουμε ένα σύνολο παρεμβάσεων με συγκεκριμένη στόχευση:

- Διασφάλιση των μικτών χρήσεων γης. Λήψη μέτρων για τη στήριξη των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων: α) προστασία μακροχρόνιων επαγγελματικών ενοικίων σε περιοχές που δέχονται πίεση, β) εφαρμογή προγραμμάτων μαθητείας για την ενίσχυση επαγγελματιών και δραστηριοτήτων που τείνουν να εξαφανιστούν από το κέντρο της Αθήνας αλλά έχουν μακρά παράδοση (π.χ. αργυροχρυσοχοΐα, υποδηματοποιία), γ) ανάπτυξη τοπικών παραδοσιακών αγορών με διάθεση προϊόντων μικροπαραγωγών από όλη την Ελλάδα.
- Εφαρμογή ρυθμιστικού πλαισίου στη βραχυχρόνια μίσθωση. Απαιτούμε την άμεση έκδοση Κοινής Υπουργικής Απόφασης, όπως αυτή προβλέπεται στο νόμο 4472/2017, με βάση την οποία μπορούν να επιβληθούν περιορισμοί (μέχρι δύο ακίνητα ανά ΑΦΜ κάθε φυσικού προσώπου, μίσθωση με χρονικό όριο τις 90 ημέρες). Διεκδικούμε απαγόρευση των βραχυχρόνιων μισθώσεων στα νομικά πρόσωπα.
- Κατάρτιση νέου Τοπικού Πολεοδομικού Σχεδίου Αθήνας, το οποίο ανήκει στην αρμοδιότητα του Δήμου, με την προηγούμενη κατάλληλη προεργασία από την πλευρά του Δήμου. Καθορισμός χρήσεων γης με κατεύθυνση την ισόρροπη και βιώσιμη ανάπτυξη στην πόλη, τις μικτές χρήσεις, την εξάλειψη της αντίθεσης «Κέντρο-Γειτονίες». Η ανάπτυξη υποδομών, έργων βιώσιμης κινητικότητας, η υλοποίηση αστικών αναπλάσεων, δεν πρέπει να επικεντρώνεται στο κέντρο της πόλης, αλλά να αφορά και τις επτά κοινότητες του Δήμου Αθηναίων, τις γειτονίες του. Ο Δήμος πρέπει να σκεφτεί και να δράσει «μητροπολιτικά».
- Δημιουργία θεσμικού πλαισίου που θα καθιστά υποχρεωτική την παροχή συγκεκριμένων, ισχυρών αντισταθμιστικών μέτρων για κάθε νέα ξενοδοχειακή επένδυση στο κέντρο της Αθήνας.

Για την μετάβαση σε ένα νέο μοντέλο βιώσιμου αστικού τουρισμού προτείνουμε ακόμα:

- Αναδιάρθρωση και αναδιοργάνωση της ΕΑΤΑ (Εταιρεία Ανάπτυξης και Τουριστικής Προβολής Αθηνών) ώστε να μετατραπεί, από οργανισμός προβολής προορισμού, σε σύγχρονο οργανισμό τουριστικής διαχείρισης και προβολής της πόλης των Αθηνών με μακροπρόθεσμο στρατηγικό σχεδιασμό. Ο νέος οργανισμός θα πρέπει να οργανώνει και να προβάλλει νέα τουριστικά προϊόντα και νέες τουριστικές διαδρομές και εκτός του κέντρου της πόλης, να διαπιστώνει στρεβλώσεις στην τουριστική λειτουργία της πόλης και να προτείνει στο Δήμο και στους αρμόδιους φορείς σχετικές παρεμβάσεις, να διαπιστώνει και να προτείνει λύσεις για τα προβλήματα που σχετίζονται με τον τουρισμό (π.χ. κυκλοφοριακή συμφόρηση, ανεπάρκεια υποδομών, πίεση σε άλλες αστικές λειτουργίες).
- Κατάρτιση στρατηγικής μελέτης για την προώθηση νέων τουριστικών προϊόντων και διαδρομών, με επίκεντρο την γαστρονομία, τον πολιτισμό, τον αθλητισμό, τον συνεδριακό τουρισμό, το φυσικό περιβάλλον.
- Ανάπτυξη στοχευμένων δράσεων τουριστικής προβολής, με γεωγραφική και θεματική ποικιλία ανά εποχικό κύκλο σε όλη την Αττική (Αθήνα, Πειραιάς, Ακτές Σαρωνικού, Μεσόγεια, Ελευσίνα, Λαύριο, Σούνιο, Μαραθώνα, Νησιά Σαρωνικού), ώστε να υπερβούμε τη μονοδιάστατη ταύτιση του τουρισμού στην Αθήνα με την ξενάγηση στην Ακρόπολη.

■ 4.3. Στρατηγική για τον πολιτισμό και την δημιουργική οικονομία

Για την Ανοιχτή Πόλη, ο πολιτισμός δεν αποτελεί είδος πολυτελείας για λίγους και εκλεκτούς, αλλά δημόσιο αγαθό, που πρέπει να είναι προσβάσιμο σε όλους, αναπόσπαστο στοιχείο της καθημερινότητας, που συμβάλλει στην αναβάθμιση της ποιότητας ζωής και την κοινωνικοποίηση. Ο πολιτισμός είναι παιδεία, γνώση, καλλιέργεια της σκέψης, της κρίσης και της ευαισθησίας, μάθημα δημοκρατίας.

Θέλουμε ο πολιτισμός να αφορά τους πολλούς, να γεννιέται σε κάθε γωνιά της πόλης. Να διαχέεται και να πολλαπλασιάζεται, να δημιουργεί δίκτυα και ανταλλαγές, να είναι εξωστρεφής και διεθνής, χωρίς να χάνει την ιδιαίτερη ταυτότητά του. Να είναι πλουραλιστικός, πληθυντικός, πολυφωνικός, αντανάκλαση της πόλης και των πολλαπλών ταυτοτήτων της. Να συνδέει τους κατοίκους της πόλης με την πολιτιστική κληρονομιά και την ιστορία της, να λειτουργεί ως πεδίο αυτογνωσίας, κοινωνικής συνοχής, συλλογικής αυτοπεποίθησης. Να συμμετέχει στην οικονομική ανάπτυξη, ως ένα προνομιακό πεδίο οικονομικής δραστηριότητας με πολλαπλά οφέλη, ποιοτικές θέσεις εργασίας, διασύνδεση με την τουριστική ανάπτυξη και τη δημιουργική οικονομία. Ως πέμπτος πυλώνας, κατά την UNESCO της βιώσιμης ανάπτυξης, ο πολιτισμός συνδέεται με τη δυνατότητα μιας κοινωνίας να είναι ανοιχτή στις αλλαγές και να προσαρμόζεται ευκολότερα σε αυτές.

Το πρόγραμμα της Ανοιχτής Πόλης για τον πολιτισμό αρθρώνεται σε τρεις μεγάλους άξονες;

- **Στήριξη της καλλιτεχνικής δημιουργίας, με έμφαση στους νέους δημιουργούς:** Ο δήμος της Αθήνας θα πρέπει, κατά το πρότυπο των μεγάλων δήμων διεθνώς, να λειτουργεί ως ένα μικρό «υπουργείο Πολιτισμού», υποστηρίζοντας ποικιλοτρόπως τους δημιουργούς με χρηματοδοτήσεις, συμπαραγωγές, υποτροφίες, δημιουργία θεσμών εξωστρέφειας, ανάδειξης νέων καλλιτεχνών, πολιτιστικών ανταλλαγών και δημιουργίας δικτύων, επένδυση στη δημόσια τέχνη. Βασικός παράγοντας για κάθε τέτοια πρωτοβουλία του δήμου θα είναι η διαφάνεια, η λογοδοσία και η ανεξαρτησία από την εκάστοτε δημοτική αρχή.
- **Ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς, σύνδεση των δημοτών με την πόλη, την ιστορία και τον πολιτισμό της – Συνεργασία με όλους τους συναρμόδιους φορείς, με στόχο τη βελτίωση των συνθηκών επισκεψιμότητας των αρχαιολογικών χώρων, μνημείων και μουσείων της πόλης** και την εκπόνηση ενός διαχειριστικού σχεδίου, ώστε να αντιμετωπιστούν οι συνέπειες της μεγάλης αύξησης του τουρισμού στα μείζονα μνημεία και να ενισχυθούν εναλλακτικές πολιτιστικές διαδρομές μέσα στην πόλη.
- **Διάχυση του πολιτισμού στις γειτονιές της πόλης και στην καθημερινότητα των δημοτών,** με γνώμονα τις αρχές της ισότητας, της προσβασιμότητας, της συμπερίληψης, της κοινωνικής συνοχής, του σεβασμού στις διαφορετικές κουλτούρες και ταυτότητες.

Για τη χρηματοδότηση των δράσεων θα χρησιμοποιηθούν αναπτυξιακά προγράμματα, ευρωπαϊκές χρηματοδοτήσεις και μέρος των εσόδων του Δήμου από τα τέλη παρεπιδημούντων (διοχετεύοντας στον πολιτισμό και στη δημιουργία τα αυξημένα έσοδα από την τουριστική ανάπτυξη της πόλης).

Κάποιες από τις συγκεκριμένες προτάσεις μας

- Επαναφορά του Οργανισμού Νεολαίας και Άθλησης και του Πολιτιστικού Οργανισμού του Δήμου στην προ της συνένωσης κατάσταση.
- Δημιουργία ενός Δημοτικού Συμβουλίου Τεχνών ("Arts Council"), αποτελούμενου από καταξιωμένους και νεότερους καλλιτέχνες και θεωρητικούς του πολιτισμού, με αρμοδιότητα τον στρατηγικό σχεδιασμό της πολιτιστικής πολιτικής του Δήμου.
- Δημιουργία ενός Πολιτιστικού Κόμβου σε σημαντικό ακίνητο που ανήκει στο Δήμο, εκτός του κέντρου της πόλης, που θα λειτουργεί ως φορέας Πολιτιστικής Καινοτομίας και Κέντρο Τέχνης, με έμφαση στην τέχνη του σήμερα.
- Στήριξη στο χορό, με σταθερό ποσοστό παραγωγών στους χώρους του Δήμου, δημιουργία Στέγης Χορού και διεθνούς Φεστιβάλ Χορού.
- Δημιουργία Ευρωπαϊκού Φεστιβάλ Θεάτρου νέων δημιουργών σε συνεργασία και με άλλους δημόσιους φορείς.
- Πολιτισμός στις γειτονιές, με ενθάρρυνση πρωτοβουλιών που θα κινητοποιούν τους ανθρώπους κάθε γειτονιάς σε πολιτιστικές δράσεις για τους δημότες ανεξαρτήτως ηλικίας και φυλετικής καταγωγής.
- Στήριξη στο βιβλίο με αναβάθμιση της Δημοτικής Βιβλιοθήκης, δημιουργία παραρτημάτων σε κάθε κοινότητα. Ολιστικός σχεδιασμός, με μακροπρόθεσμο στόχο τη δημιουργία μιας νέας μεγάλης Δημοτικής Βιβλιοθήκης και ενός δικτύου βιβλιοθηκών γειτονιάς σε κάθε δημοτική κοινότητα. Δημιουργία διεθνούς Φεστιβάλ Νέων Λογοτεχνών, στήριξη των μικρών ανεξάρτητων βιβλιοπωλείων.
- Δημιουργούμε την πρότυπη Κάρτα Πολιτισμού για ευκολότερη και πιο οικονομική πρόσβαση σε πολιτιστικά αγαθά, με ειδικές εκπτώσεις ή και δωρεάν είσοδο, ειδικά προνόμια κλπ.
- Δημιουργούμε φυτώρια νέων δημιουργών, με αποκατάσταση εγκαταλελειμμένων κτιρίων ως χώρων έκφρασης για συναυλίες νεανικών ομάδων, και με μικρές χρηματοδοτήσεις σε καλλιτέχνες ή ομάδες ώστε να κάνουν τα πρώτα τους βήματα.
- Συνεχής παρουσία των πολιτιστικών φορέων του Δήμου στις γειτονιές.
- Ουσιαστική ανάπτυξη των υπαρχουσών δομών και πρωτοβουλιών (Τεχνόπολη, Πινακοθήκη, Βιβλιοθήκη, Μελίνα Μερκούρη, Φεστιβάλ Αθηνών), με γνώμονα τους άξονες διαφάνειας και αξιοκρατίας και ολοκληρωμένη στρατηγική για την ανάπτυξη του πολιτισμού στην πόλη.
- Άνοιγμα του θεάτρου ΟΛΥΜΠΙΑ σε εναλλακτικές, μικρής κλίμακας παραγωγές, και σε συνεργασίες με άλλους φορείς στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Δημιουργία Δημοτικού Ωδείου.
- Πόλη Ιστορική: συνδέουμε τη σύγχρονη ιστορία της πόλης με το αρχαίο της παρελθόν, δημιουργούμε τοπόσημα αλλά και εναλλακτικές αφηγήσεις (εστιάζοντας στις ιστορίες των γυναικών, της ΛΟΑΤΚΙ+ κοινότητας, των προσφύγων και των μεταναστών, των αλλόθρησκων πληθυσμών της πόλης). Δημιουργούμε μουσείο Εθνικής Αντίστασης.

Αθήνα και κινηματογράφος

Η Ανοιχτή Πόλη στάθηκε στο πλευρό της κινηματογραφικής κοινότητας σε όλη τη διάρκεια της τρέχουσας θητείας της στο δημοτικό συμβούλιο και έχει ένα ολιστικό σχεδιασμό αναφορικά με την

πολιτική του Δήμου στον άξονα θεματικών που αφορούν τον κινηματογράφο και την οπτικοακουστική παραγωγή στην Αθήνα και για την Αθήνα.

Ως νέα δημοτική αρχή θα αναλάβουμε πρωτοβουλίες για:

- Την αναβάθμιση της λειτουργίας του Athens Film Office και την αποτελεσματικότερη συνεργασία των υπηρεσιών του Δήμου στην εκτέλεση ξένων και ελληνικών οπτικοακουστικών παραγωγών.
- Τη διάσωση των ιστορικών κινηματογραφικών αιθουσών του κέντρου της Αθήνας και χαρακτηρισμό τους ως διατηρητέων μνημείων του νεότερου πολιτισμού.
- Την αγορά του νεοκλασικού κτηρίου της Finos Film, για να φιλοξενήσει τα γραφεία του AFO καθώς και το οπτικοακουστικό αρχείο του Δήμου Αθηναίων.
- Τη δημιουργία ψηφιοποιημένου οπτικοακουστικού αρχείου ντοκιμαντέρ με θέμα την Αθήνα, σε συνεργασία με άλλους φορείς της κινηματογραφικής και οπτικοακουστικής κοινότητας.
- Την ενίσχυση με δημοτικούς πόρους και παροχή υπηρεσιών για τη δημιουργία ντοκιμαντέρ με ιστορικά, κοινωνικά, αρχιτεκτονικά και πολιτιστικά θέματα από την Αθήνα.

■ 4.4 Στρατηγική για τον αθλητισμό και τη φυσική δραστηριότητα

Στον Δήμο Αθηναίων η πολιτική άθλησης για όλους έχει πάψει εδώ και χρόνια να θεωρείται δικαίωμα των πολιτών. Οι πολίτες προκειμένου να αθληθούν πρέπει να πληρώνουν. Παρά το ότι ο αρμόδιος φορέας ΟΠΑΝΔΑ ξοδεύει 28-38εκ. κάθε χρόνο, η πρόσβαση των πολιτών της Αθήνας στον αθλητισμό είναι ακριβή υπόθεση και οι υποδομές και τα προγράμματα ανεπαρκή.

Σταθερή αξία της Ανοιχτή Πόλης είναι ότι ο αθλητισμός είναι **δικαίωμα των πολιτών** και γι' αυτό πρέπει να παρέχεται προς όλους δωρεάν. Ασκείται επίσης μέσω των αθλητικών σωματείων και τελεί υπό την προστασία και την εποπτεία του κράτους. **Δεν μπορεί επομένως ο Δήμος Αθηναίων να λειτουργεί σαν ιδιωτική εταιρεία**, με όρους ανταγωνιστικούς προς τους αθλητικούς φορείς και τα σωματεία.

Επιπλέον, το πείραμα της **συνένωσης πολιτισμού κ αθλητισμού σε ένα ΝΠΔΔ έβλαψε και τα δύο**. Για το σκοπό αυτό θα προχωρήσουμε:

- στο διαχωρισμό του αθλητισμού από το κοινό σχήμα του ΟΠΑΝΔΑ, με ίδρυση ανεξάρτητου φορέα.
- στην αύξηση του προϋπολογισμού για τον αθλητισμό κατά 20%.

Επειδή οι **υποδομές του αθλητισμού** έχουν εγκαταλειφθεί και δεν καλύπτουν επαρκώς τις ανάγκες θα προχωρήσουμε σε:

- **Συντήρηση και ανακατασκευή** των 40 αθλητικών κέντρων ανοικτού τύπου που υπολείπονται.
- Συντήρηση και βελτίωση των ανοικτών γηπέδων ποδοσφαίρου Αλεπότρυπας και Ρουφ.
- Πρόγραμμα συντήρησης των κλειστών γυμναστηρίων και κολυμβητηρίων .
- **Ανέγερση 16 κλειστών προπονητηρίων, με τη στέγαση υφιστάμενων ανοιχτών αθλητικών χώρων**, σύμφωνα με τη μελέτη της περιφέρειας Αττικής και συγκεκριμένα: στη 1ηΔΚ σε Κουκάκι-Σταθμό Λαρίσης, 2η ΔΚ σε Ν.Κόσμο-Γούβα-Κάραβελ, 3η ΔΚ σε Ρουφ-Κονίστρα, 4ηΔΚ σε ΑΤΛΑ-Σεπόλια , 5η ΔΚ σε Γκράβα- Κάτω Πατήσια- Λαμπρινή , 6ηΔΚ σε Ευελπίδων- Αλεπότρυπα , 7ηΔΚ σε Ελληνορώσων- Γουδή.
- Ολοκλήρωση ανέγερσης κλειστού γυμναστηρίου Κ12 στο Κολωνό.
- Τοποθέτηση γυμναστικών οργάνων ανοικτού χώρου σε κάθε ΔΚ.

ΑΘΗΝΑ ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ- ΝΕΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΑΘΛΗΣΗΣ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ

Το υπάρχον σύστημα του ΔΑ πρέπει να επανασχεδιαστεί από την αρχή, αφού δεν ανταποκρίνεται στο **τρίπτυχο υγεία – ευεξία – αναζωογόνηση**. Περνάμε **σε ένα νέο σύστημα οργανωμένης φυσικής δραστηριότητας, με βάση τις νέες ανάγκες που έχουν δημιουργηθεί** και τις νέες τάσεις που αναπτύσσονται παγκοσμίως, οι οποίες θέλουν τη σύνδεση της άθλησης με την υγεία, τη χρήση της φυσικής δραστηριότητας για την αντιμετώπιση σύγχρονων μαζικών ασθενειών, όπως καρδιοπάθειες, υπέρταση, διαβήτης, παχυσαρκία, ψυχοσωματικά προβλήματα, καθώς και τη χρήση της άθλησης, ως συνταγής αποκατάστασης από ασθένειες, όσο και για την πρόληψη από αυτές.

Δημιουργία **νέου Συστήματος “άθλησης για όλους”** που θα περιλαμβάνει:

- Οργάνωση **Σταθμών Άθλησης** (base running) και φυσικής δραστηριότητας που θα παρέχουν: οργανωμένο βάδισμα, τρέξιμο, ποδήλατο, πιλάτες, γιόγκα, αυτοάμυνα, αθλοπαιδιές, ενδυνάμωση, θεραπευτική άσκηση, kids athletics για παιδιά, άσκηση στο νερό (όπου υπάρχει δυνατότητα).
- Το σχέδιο θα **λειτουργήσει πιλοτικά** για δύο χρόνια με **7 κέντρα, 1 σε κάθε ΔΚ** .Για την πιλοτική λειτουργία, οι σταθμοί άθλησης σε όλες τις ΔΚ θα εγκατασταθούν ως εξής: 1ηΔΚ Ζάππειο-Φωκιανός, 2ηΔΚ Αρδηττός, 3ηΔΚ Ρούφ, 4ηΔΚ Ακαδημία Πλάτων-Άτλας, 5η ΔΚ Προμπονά, 6ηΔΚ Αλεπότρυπα και 7η ΔΚ Γουδή.
- Οι σταθμοί αυτοί θα λειτουργούν τις πρωινές ώρες για την εξυπηρέτηση αναγκών σχολείων και συνταξιούχων και τις απογευματινές και βραδινές ώρες για ενήλικες και εργαζόμενους, ενώ θα στελεχωθούν από πτυχιούχους Φυσικής Αγωγής και ανθρώπους του αθλητισμού και θα εφαρμόζουν σταθερό και διαρκές πρόγραμμα .
- Οι επετειακές εκδηλώσεις Γύρος της Αθήνας και Ποδηλατικός Γύρος καθώς και η συνεργασίες στον Αυθεντικό Μαραθώνιο και Ημιμαραθώνιο θα συνεχιστούν και θα αναδιοργανωθούν.
- Αθλητικά προγράμματα Ειδικής Αγωγής (αυτισμός, νοητική υστέρηση κ.α.) όπως:
 - Προγράμματα σε κλειστές αίθουσες του Δήμου.

- ο Προγράμματα στα δημοτικά κολυμβητήρια από εξειδικευμένους καθηγητές Φυσικής Αγωγής με ειδικότητα Ειδική Αγωγή.
- ο Καλοκαιρινή απασχόληση (ημερήσιο summer camp).
- Προγράμματα άθλησης σε προνήπια και νηπιαγωγεία του Δήμου (στα πρότυπα των προγραμμάτων της ΓΓΑ).
- Διοργάνωση Πρωταθλημάτων Α/μιας Εκπαίδευσης ανά Δημοτική Κοινότητα σε συνεργασία με τα σωματεία της περιοχής.
- Συνεργασίες με αθλητικές ομοσπονδίες για την επίδειξη/διοργάνωση αθλημάτων σε υπαίθριους χώρους της πόλης.
- Εφαρμογή του προγράμματος kids athletics σε όλα τα σχολεία Α/μιας Εκπαίδευσης.

ΤΑ ΑΘΛΗΤΙΚΑ ΣΩΜΑΤΕΙΑ

- Θα συνεχιστεί η επιχορήγηση όλων των αναγνωρισμένων αθλητικών ερασιτεχνικών σωματείων.
- Θα θεσμοθετηθεί **voucher Αθλητισμού** για όλους τους μαθητές/τριες της Α/μιας Εκπαίδευσης που φοιτούν σε δημόσια σχολεία, για την εκμάθηση και ενασχόληση με το άθλημα της αρεσκείας τους. Το voucher θα είναι αξίας έως 35€ το μήνα και θα εξαργυρώνεται σε αναγνωρισμένα ερασιτεχνικά αθλητικά σωματεία και αναγνωρισμένες σχολές ιδιωτικού τομέα και γυμναστήρια.
- Τέλος, ειδικό πρόγραμμα συνεργασίας μέσω προγραμματικών συμβάσεων με τα ιστορικά σωματεία και άλλους φορείς του ΔΑ, που διαθέτουν ιδιόκτητες αθλητικές εγκαταστάσεις, όπως Πανελλήνιος, Σπόρτιγκ, Εθνικός, ΕΟΕ, Παναθηναϊκός, και ΥΠΑΙΠΑ (Γυμναστήριο Φωκιανός).

4.5 Διατήρηση του Δήμου Αθηναίων ως Διοικητικού Κέντρου της χώρας

Το 2021, χωρίς καμία προηγούμενη διαβούλευση με τις δημοτικές αρχές σε Αθήνα και Δάφνη – Υμηττό, ανακοινώθηκε από τον Κυβέρνηση το σχέδιο μεταφοράς Υπουργείων και άλλων υπηρεσιών από τον Δήμο Αθηναίων στο χώρο της ΠΥΡΚΑΛ. Η αυθαίρετη αυτή απόφαση έρχεται σε σύγκρουση τόσο με το θεσμοθετημένο Ρυθμιστικό Σχέδιο Αθήνας (ΡΣΑ), όσο και με το Σχέδιο Ολοκληρωμένης Αστικής Παρέμβασης (ΣΟΑΠ) για το Ιστορικό Κέντρο. Τόσο το Ρυθμιστικό όσο και το ΣΟΑΠ προβλέπουν την διατήρηση και ενίσχυση των λειτουργιών διοίκησης. Όχι τυχαία, καθώς η διοίκηση είναι ιστορικά μια από τις κύριες λειτουργίες του αθηναϊκού κέντρου, συνδέεται με τις κοινωνικές και οικονομικές λειτουργίες του και είναι στοιχείο της ανθεκτικότητάς του. Για αυτό και ήταν άμεση η αντίδραση του συνόλου σχεδόν των σχετικών επιστημονικών φορέων (Σύλλογοι Αρχιτεκτόνων, Πολεοδόμων και Χωροτακτών). Επιπλέον, της απόφασης δεν προηγήθηκε καμιά τεκμηριωμένη εκτίμηση των επιπτώσεων στην περιοχή υποδοχής και συνολικά στο πολεοδομικό συγκρότημα. Με την μετακίνηση χιλιάδων εργαζομένων και επισκεπτών προς μια περιοχή που δεν εξυπηρετείται επαρκώς από ΜΜΜ και ειδικά σταθερής τροχιάς, είναι ορατός ο κίνδυνος δραματικής επιβάρυνσης των κυκλοφοριακών συνθηκών σε όλο το πολεοδομικό συγκρότημα.

Εκτός από τη σαφή μας αντίθεση στο σχέδιο της ΠΥΡΚΑΛ, πρότασή μας είναι η δημοτική αρχή, σε συνεργασία με το κράτος, να αποκτήσει ρόλο σε ένα σχέδιο για τον εξορθολογισμό και την αναβάθμιση της λειτουργίας της διοίκησης εντός του Δήμου, με παράλληλα οφέλη για την πόλη. Συγκεκριμένα, ο Δήμος μπορεί να συμβάλλει:

- Στον εντοπισμό ακινήτων που ανήκουν στο ευρύτερο Δημόσιο και προσφέρονται για την κάλυψη αναγκών των υπηρεσιών (ενδεικτικά μόνο τα ασφαλιστικά ταμεία διαθέτουν άνω των 120 στον Δήμο Αθηναίων).
- Στην διαρρύθμιση, ανακαίνιση και ενεργειακή αναβάθμιση των ακινήτων σύμφωνα με την πολιτική μηδενικού ενεργειακού αποτυπώματος.
- Στην ανάπτυξη και αναβάθμιση του περιβάλλοντα χώρου βάσει αρχών βιώσιμης κινητικότητας.
- Το σχέδιο μπορεί να χρηματοδοτηθεί από το Ταμείο Ανάκαμψης, αλλά και ευρωπαϊκά ταμεία, εφόσον συμβάλλει στους σκοπούς της ψηφιακής και πράσινης μετάβασης. Το συνολικό οικονομικό

κόστος είναι σημαντικά χαμηλότερο από το σχέδιο μεταφοράς στην ΠΥΡΚΑΛ και παράλληλα μπορεί να συμβάλει στην περιβαλλοντική, κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη του Δήμου Αθηναίων.

ο 5. Πόλη συνεκτική, των γειτονιών και των κοινοτήτων της

Ένα από τα σημαντικά ζητήματα που πρέπει να αντιμετωπίσει η Αθήνα είναι οι εντεινόμενες ανισότητες μεταξύ των διαφορετικών περιοχών της πόλης. Η Αθήνα είναι ιστορικά μια πόλη που παρά τα πολεοδομικά προβλήματα και τις ελλείψεις, παρέμενε συνεκτική, χωρίς ακραίες ανισότητες. Οι γειτονίες της πόλης χαρακτηρίζονταν από την μεγάλη οικιστική πυκνότητα και τις ελλείψεις υποδομών, αλλά ταυτόχρονα ήταν περιοχές ζωντανές με μίξη λειτουργιών και χρήσεων. Η συνεκτικότητα αυτή της πόλης, μοιάζει να απειλείται τα τελευταία χρόνια από τις επιπτώσεις των διαδοχικών κρίσεων, από την παλαίωση του δομημένου περιβάλλοντος και από την υποχώρηση του δημόσιου σχεδιασμού και της πρόνοιας της πολιτείας. Έχουμε έτσι μια πόλη διαφορετικών ταχυτήτων: από τη μια περιοχές στις οποίες επενδύονται δημόσιοι και ιδιωτικοί πόροι (όχι πάντα σε όφελος των πολλών) και από την άλλη θύλακες φτώχειας και εγκατάλειψης.

Εμβληματικό των σχετικών προτεραιοτήτων της απερχόμενης δημοτικής αρχής είναι το έργο του Μεγάλου Περιπάτου: ο δρόμος με τα φαρδύτερα ίσως πεζοδρόμια στην πόλη, επιλέχθηκε για νέες επενδύσεις και επεκτάσεις από τον δήμο. Η προτεραιότητα δόθηκε δηλαδή σε ένα κατεχοχόν έργο βιτρίνας, συνδεδεμένο με μια κοντόθωρη οπτική για την τουριστικοποίηση της πόλης, την ίδια ώρα που άλλες περιοχές έχουν τεράστια ελλείμματα στα βασικά: ανύπαρκτα πεζοδρόμια και ελεύθερους χώρους, ελάχιστο πράσινο.

■ 5.1 Αντιστροφή της εγκατάλειψης και υποβάθμισης των γειτονιών. Μεθοδολογία διάχυσης παρεμβάσεων στην πόλη

Το πρόγραμμα της Ανοιχτής Πόλης έχει ως κεντρική προτεραιότητα τη στροφή προς τις γειτονίες της πόλης. Είναι ένας στόχος που σχετίζεται με την χωρική και κοινωνική δικαιοσύνη, αλλά είναι ταυτόχρονα και ο τρόπος για να συνδεθούν μια σειρά πολιτικές (οι πολιτικές για το πράσινο και την κινητικότητα, για τις κοινωνικές υπηρεσίες, για τον πολιτισμό, για την ενίσχυση των συμμετοχικών διαδικασιών) σε ολοκληρωμένες παρεμβάσεις.

Για αυτό το λόγο το Πρόγραμμα δίνει ιδιαίτερη βαρύτητα στην πολιτική ανά Δημοτική Κοινότητα. Η Αθήνα είναι μια μεγάλη πόλη με ισχυρή ταυτότητα, αλλά ταυτόχρονα οι γειτονιές της έχουν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, τις ανάγκες και τα ειδικά τους προβλήματα. Δεν επαρκούν επομένως οι αόριστες προβλέψεις: χρειάζονται συγκεκριμένες, στοχευμένες χωρικά παρεμβάσεις, που θα βελτιώνουν την καθημερινότητα των κατοίκων.

Προτείνουμε:

- **Ενίσχυση της επιχειρησιακής υποδομής, υποστηρικτικές ενέργειες για πολεοδομικές παρεμβάσεις του δήμου:**
 - **Άμεση καταγραφή και συγκεντρωτική χαρτογράφηση των δεδομένων** σχετικά με τους ελεύθερους χώρους, το πράσινο, τους υπό απαλλοτρίωση χώρους, τις κοινωνικές και πολιτιστικές υποδομές του Δήμου. Χρήση ψηφιακών εργαλείων και δημιουργία ανοιχτής, δυναμικής πλατφόρμας ενιαιοποιημένων δεδομένων, προσβάσιμης στους κατοίκους και κάθε ενδιαφερόμενο.
 - Η απολύτως απαραίτητη αυτή δράση, ώστε ο Δήμος να έχει πραγματική και επικαιροποιημένη εικόνα, είναι κρίσιμο να προχωρήσει με **προγραμματικές μακροπρόθεσμου χαρακτήρα συνεργασίες** με επιστημονικούς φορείς (βλ. δημιουργία Παρατηρητηρίου Πρασίνου και Ελεύθερων Χώρων).
 - **Αναπροσανατολισμός της δράσης της Ανάπλασης Αθήνας Α.Ε. και της ΕΑΤΑ Α.Ε.** και ενεργοποίηση προγραμμάτων με στόχευση τις 7 Δ.Κ. Μέχρι σήμερα, η Ανάπλαση Αθήνας έχει σχεδόν αποκλειστικά επικεντρωθεί σε δράσεις και προτάσεις για το κέντρο της πόλης. Το καταστατικό και οι σκοποί της όμως επιτρέπουν να έχει ευρύτερο ρόλο στην πολιτική αναπλάσεων. Ενεργοποίηση των εταιρειών του δήμου ως κέντρων συντονισμού και συνεργασιών και αξιοποίηση της εμπειρίας για άντληση πόρων και ενεργοποίηση χρηματοδοτικών εργαλείων.
 - **Αξιολόγηση** μέσω σταθεροτύπων και ποιοτικών στοιχείων, του βαθμού κάλυψης σε δημόσιες/κοινωνικές υποδομές ανά κοινότητα. Κατανομή δημοτικών πόρων με βάση τα παραπάνω δεδομένα και συγκεκριμένους στόχους-δείκτες.
 - **Άμεση ανάθεση** και εκπόνηση των προβλεπόμενων στο ΣΒΑΚ **μελετών – ερευνών** για τη δημιουργία θυλάκων ήπιας κυκλοφορίας **στις 7 Δ.Κ..**
- **Πρόγραμμα άμεσων δράσεων στις Δημοτικές Κοινότητες:**
 - Χρηματοδότηση προγράμματος για **ολοκλήρωση εκκρεμών απαλλοτριώσεων** χαρακτηρισμένων χώρων στο Δήμο Αθηναίων (πόροι Πρασίνου ταμείου, ίδιοι πόροι και άλλα χρηματοδοτικά εργαλεία)
 - **Αντιμετώπιση επειγόντων ζητημάτων και χρόνιων, μικρής κλίμακας εντοπισμένων προβλημάτων**, όπως έχουν καταγραφεί ανά Δημοτική Κοινότητα (βλ. συγκεκριμένα ανά ΔΚ παρακάτω). Πρόκειται συνήθως για ζητήματα συντήρησης και φροντίδας ελεύθερων χώρων, παρεμβάσεις προσβασιμότητας για άτομα με αναπηρία, ή για οδική ασφάλεια, κοκ Ενεργοποίηση του εργαλείου του συμμετοχικού προϋπολογισμού για την ιεράρχηση των παρεμβάσεων που χρηματοδοτούνται.
 - Πρόγραμμα **συντήρησης και αποκατάστασης στα σχολεία του Δήμου**, όπου καταγράφονται κατά τόπους σημαντικές ελλείψεις και φθορές. Άμεση εκπόνηση της προβλεπόμενης μελέτης για το ζήτημα της οδικά ασφαλούς πρόσβασης στις σχολικές υποδομές.

- **Μεσοπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες παρεμβάσεις: 7 προγράμματα στις Δ.Κ.:** σύνθετες παρεμβάσεις πολεοδομικής ανασυγκρότησης των γειτονιών (με άμεση απαλλοτριώση χαρακτηρισμένων χώρων, αύξηση ελεύθερων χώρων, σε συνδυασμό με αναβάθμιση των κοινωνικών υποδομών).
 - **Συμμετοχικός σχεδιασμός** και αξιοποίηση της μεγάλης εμπειρίας και των προτάσεων των συλλογικοτήτων των κατοίκων στις Κοινότητες. Συντονιστικός ρόλος του Δήμου, συνεργασίες με επιστημονικούς φορείς (Παρατηρητήριο ελεύθερων χώρων και πρασίνου).
 - **Στόχος των 7 προγραμμάτων για τις Δημοτικές Κοινότητες είναι να συνδεθούν σε δίκτυα** οι ελεύθεροι χώροι, υφιστάμενοι και νέοι που θα προκύψουν από το πρόγραμμα απαλλοτριώσεων, τα σχολεία και οι κοινωνικές υποδομές.
 - Ιεράρχηση και προώθηση των **θεσμοθετημένων προτάσεων του ΡΣΑ και του ΣΒΑΚ για άξονες πρασίνου και ήπιας κινητικότητας**, ώστε να ανοίξει ο δρόμος για την αξιοποίηση των προβλεπόμενων χρηματοδοτικών εργαλείων.
 - Εφαρμογή του εργαλείου παρεμβάσεων για **δημιουργία νέων δενδροστοιχιών**, σε οδούς της πόλης όπου απουσιάζει παντελώς το δημόσιο πράσινο.

■ Γειτονιές των 15 λεπτών

Στις πόλεις όπου έχουν εφαρμόσει με επιτυχία πολιτικές για την ήπια κινητικότητα, έχει γίνει σαφές ότι για να στρέψουμε τους ανθρώπους της πόλης στο περπάτημα είναι σημαντικό, αλλά δεν αρκεί ένα καλό δίκτυο πεζοδρόμων. Ένας άλλος σημαντικός παράγοντας είναι να μπορούν οι κάτοικοι να βρίσκουν μια σειρά **υπηρεσίες και ποιοτικούς υπαίθριους χώρους σε ακτίνα περπατήματος.**

Η εφαρμογή μιας τέτοιας πολιτικής απαιτεί επαρκή και χαρτογραφημένα δεδομένα, γι' αυτό είναι κρίσιμες οι δράσεις που προτείνουμε, ώστε η **Αθήνα να αποκτήσει επιτέλους σύγχρονο υπόβαθρο με ενιαιοποιημένα δεδομένα.**

Προωθούμε το **μοντέλο γειτονιάς όπου με περπάτημα ή/και ποδήλατο οι κάτοικοι μπορούν να καλύψουν τις ανάγκες της καθημερινότητας**, πέρα από την εργασία, όπως τα ψώνια, η άθληση, ο πολιτισμός, το πράσινο και η αναψυχή, η εκπαίδευση και οι κοινωνικές υπηρεσίες.